

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Francišanska ul. 6/I. Vse pošiljke je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštnine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Licealna knjižnica
1058 Ljubljana, Strossmayerjeva ulica.
II. drž. gimn. (Bpl.)

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 40 Din, za inozem. 60 Din. Posamezna številka 1 Din. Članstvo „Pov. UJU“ ima s članstvom naročnino oglaševanje in rešitve vseh vrst je Din 250 od petih letnih davkov pošt. čk. ur. 11.197.

Pošljite zanesljivo do 25. t. m. prijave naročnikov za 3. in 4. številko Zvončka

Vodstvo Pov. UJU in Orjuna.

Že na seji širjega sosveta Pov. UJU dne 5. t. m. v Ljubljani je zavzel poverjenik stališče do napada, ki ga je objavila »Orjuna« dne 31. decembra 1924 v svoji 63. številki na sedanje vodstvo organizacije.

Ker je ta napad mnogim našim članom neznani, ga priobčujemo v celoti, kakor se glasi:

»Našemu učitelstvu.

Dalje časa že prejemamo od strani naših članov učiteljev ostre pritožbe proti sedanjemu vodstvu UJU. Ker so baš učitelji naši najboljši člani in ker vidimo samo v tem stanu nositelje naše bodočnosti, je smatral Oblastni odbor potrebnim to stvar razčistiti.

Ne smatramo se upravičenim vmešavati se v interne zadeve vodstev strokovnih organizacij, dokler le te ne zavzamejo dimenzij, ki so škodljive naši nacionalni stvari. Pritožbe pa, ki prihajajo na nas čez vodstvo UJU, so takega značaja, da smatramo za svojo dolžnost, jim ugoditi.

V ta namen smo sklenili, da bo priobčil naš list vse upravičene pritožbe, ki jih danes odklanjajo drugi listi. Zato pozivamo vse naše člane učitelje, da takoj pošljejo svoje utemeljene in z dokazi podprte pritožbe na tajništvo Oblastnega odbora Orjuna, Ljubljana.

Na ta napad je poverjenik tov. L. Jelenc odgovoril v imenu vodstva organizacije javno na gori omenjeni seji širjega sosveta in je izvajal pred vsemi predsedniki okrajnih učiteljskih društev sledeče:

»Ta napad je prišel nepričakovano, ne samo zato, ker je poverjeništvo šlo Orjuni vedno na roko, temveč še bolj zato, ker se poverjeništvo ni nikdar in nikjer pregrešilo zoper našo nacionalno stvar. Na ta napad ne moremo molčati. Pozvali smo predsedstvo Oblastnega odbora Orjuna v Ljubljani, da naj pride na dan z dejstvi. Dejanja naj govore, potem naj pride Orjuna s tako težkimi obdolžitvami.

Ko dobimo od Oblastnega odbora Orjuna odgovor na naš poziv, da hočemo fakta, na katerih podlagi so nas napadli, potem bomo govorili dalje. Zato prosim, da pooblastite poverjeništvo, da stori v tej zadevi ob svojem času primerne korake. Razume se samo ob sebi, da bo

spregovoril o tej aferi tudi »Učiteljski Tovariš« svojo besedo.

Upravičeno smo pričakovali, da bo uredništvo Orjuna po tej javni izjavi lojalno popravilo svoje poročilo, ker je na drugi strani popolnoma jasno, da je prejel Oblastni odbor napačne informacije. Posebno še, ker je poverjenik podal zastopnikom, ki sta se zgledala v pisarni poverjeništva v imenu predsednika Oblastnega odbora, potrebna pojasnila.

Toda ni se zgodilo to in tudi odgovor je prejel poverjeništvo šele na ponovni poziv predsedniku Oblastnega odbora. In ta se glasi sledeče:

»Prejeli smo Vaš cenj. dopis z dne 11. januarja 1925, št. 15 in Vam naznanjamo, da sta nam izjavila naša delegata, da Vam nista dala nikakega zagotovila o kakem terminiranem pojasnilu s točno navedbo dokazov, »da škodujete z Vašim postopanjem naši nacionalni stvari.« Tej izjavi se priključuje tudi Oblastni odbor, ki stoji na stališču, da ne gre navajati vodstvu UJU konkretnih slučajev. In to, ker nikakor ne moremo izročiti imena svojih informatorjev tistim, ki bi zamogli izvrševati nad njimi konsekvence. Pripravljeni pa smo v bodoče vedno vse pritožbe, ki bi prišle na naš naslov, skupno z gornjim naslovom obravnavati in jih po možnosti rešiti v objestransko zadovoljstvo.

V slučaju, da bi se gornji odbor s tem ne zadovoljil, smo pripravljeni navesti tudi konkretne slučaje, toda samo z dovoljenjem naših informatorjev, ki pa si ga moramo še preje preskrbeti.

Upamo, da boste s temi predlogi zadovoljni, ker bi bili sicer primorani Vaše javne napade v »Učit. Tovarišu« zavrniti v našem glasilu »Orjuni«, kar bi nam bilo jako neljubo.

Oblastni odbor Orjuna Ljubljana.

Ker ne moremo smatrati gornjega odgovora za zadoščenje na težke javne očitke, ki jih je napravila »Orjuna« 31. decembra prejš. leta na vodstvo organizacije, smo dolžni dati našemu članstvu sledeča pojasnila, da se ne bo vodstva organizacije po krivem napačno sodilo:

1. Vodstvo organizacije se absolutno ne zaveda, da bi se kdajkoli in kjerkoli pregrešilo zoper našo nacionalno stvar.

2. Vodstvo organizacije tudi ni bilo opozorjeno na kako tako dejanje s strani

svojega članstva, ki se sedaj baje zateka do »Orjuna«, da zadevo »razčisti«.

3. Od Oblastnega odbora Orjuna nismo zahtevali nobenih imen in jih tudi ne bomo, ampak samo dokazov za težke javne obdolžitve v »Orjuni«.

4. Odločno bomo zahtevali, da se vsi slučaj, ki sedaj — kakor smo se uverili — temelje le na sunničenjih — razčistijo iz oči v oči pred razsodiščem organizacije in da se da tudi prizadetim prilika zagovora, ker smatramo to pot za edino pravilno in pošteno.

5. Dokler se ni poslužilo te poti, moramo smatrati vsako drugo pot in postopanje za vtikanje nepozvanih v interne

zadeve organizacije in bomo temu primerno tudi postopali.

6. Odklanjamo vsako varuštvo od koderkoli nad našo organizacijo, ker nam je edina naša vrhovna instanca za vse zadeve, ki se tičejo organizacije, pokrajinska skupščina in delegacija.

7. Izjavljamo, da ta konflikt ne izpreminja našega načelnega stališča do vzvišenih nacionalnih idealov in stremljenj, ki tvorijo temelje Orjuna in smo prepričani, da prejmemo popolno zadoščenje, ko nam bo dana možnost dokaza, da je bil napad na vodstvo organizacije krivičen.

Toliko našemu članstvu v vednost, da bo na jasnem!

Učiteljski pravnik.

NAVODILO UČITELJEM, KI BODO POSLOVALI KOT PREDSEDNIKI VOLILNIH KOMISIJ.

Ker je zelo mnogo učiteljev izbranih za predsednike volilnih komisij za državnozbornske volitve, prinašamo izveček predpisov, da prihranimo prizadetim čas in olajšamo delo:

Na dan 7. februarja 1925.

1. Sestanek članov volilnega odbora v zgradbi odlojeni za glasovanje točno ob 15. uri popoldne. (Čl. 55.)

2. Prejem od občinskega urada:

a) toliko skrinjic, kolikor je od prvostopnega sodišča potrjenih kandidatnih list, b) zaboje (ali zabojčke) s kroglicami, ki so pod pečatom, kakor tudi ključ od njega, ki je tudi pod pečatom,

c) stalni volilni imenik dotičnih občin, d) knjigo za vpisovanje glasovalcev (katera postane potem, ko se jo drugi dan izpolni, glasovalni zapisnik),

e) knjigo za vodenje zapisnika,

f) kandidatne liste za skrinjice,

g) pečat dotične občine, ali pečat policijske oblasti, tam kjer ni občinski zastop organiziran,

h) pisarniški material kakor: 2 mizi, 1 za volilni odbor, druga za skrinjice; stolice, rdeči vosek, črnilnik in peresa, papir za pisanje in sušilnik, sveče, kuverte, nit, gumi arabikum itd.

Čez vse te stvari je izročiti občinskemu uradu reverz, ki ga podpisuje predsednik in člani volilnega odbora. (Čl. 55.)

3. Pregled skrinjic, če so v porabnem stanju. Paziti, da so usta dobro odprta in da je spodnji del prostora omotan s platnom, tako da se ne sliši ropot kroglice. Za tem je pregledati je li platno, s kojim so skrinjice od znotraj omotane celo, ne raztrgano, in ali so skrinjice popolnoma prazne. (Čl. 55.)

4. Pregled zabojev s kroglicami, ali so zaklenjeni in ali je pečat čitljiv.

5. Prilepiti kandidatne liste na skrinjice in za tem skrinjice uvrstiti na mizo v onem redu, kakor so vložene kandidatne liste.

6. Zakleniti skrinjice z vsemi tremi ključi. Po eden ključ od vsake skrinjice vzame predsednik, drugi ključ dobi član odbornik, a predstavnik liste dobi tretji ključ od svoje skrinjice. Ako koja skrinjica nima predstavnika liste, vzame njen ključ predsednik.

Tedaj, oglejmo si nekoliko različna sredstva, ki smo jih začeli po malem uporabljati proti temu strašnemu sovražniku. Na žalost pa bom moral govoriti najprvo o sredstvih, ki se jih poslužujejo drugod z večjim ali manjšim uspehom, zakaj pri nas se še ta protiakcija skoraj niti ne opaža.

Pijančevanje se je razpaslo po vseh državah — kamor je prodrla civilizacija. In ne samo, da se je razpasla. Zviti civiliziranec je izbral alkohol tudi za uničevanje onega, ki mu je bil napot. Dasi skuša dandanes Amerika izpodbiti dejstvo, da se je posluževala alkohola za iztrebljenje Indijancev, je vendarle to gola in strašna istina! Nič manj ne delajo tako druge civilizirane države še dandanes — seveda bolj skrito, zakaj dnevno odhajajo iz svetovnih pristanišč neštete ladje, ki vozijo izključno samo alkohol v razne kolonije Amerika pa se je vendarle zavedla svojega zločina — potem ko je bilo že skoraj prepozno in je uvedla prohibicijo — to je, popolno prepoved uživanja alkoholnih pijač. Imela je na vesti rdeče pleme — in spoznala je pogubonosni vpliv alkohola predvsem v delovnih močeh. Poskusi so namreč dokazali, da se je produkcija v tovarnah, ki je zaposlovala po večini trezne delavce, neverjetno dvignila. Toda vprašanje pa je: Je li prohibicija uspešna — ali ne? Če ni celo škodljiva?

Resnica je, da se je prohibicija izkazala nepraktično — in celo škodljivo! Naj priobčim zelo zanimiv članek iz nekega slovenskega ameriškega lista, ki govori o posledicah prohibicije: Prohibicija med ameriški Slovenci.

Skoro ne mine teden, da se ne bi eden ali drugi naših agitatorjev bridko pritoževal nad pijančevanjem, ki se je razpaslo po nekaterih naselbinah. Slovenci, tukajšnji in v »mili domovini«, so od nekdanj radi pili. Toda v Ameriki se je po prohibiciji obrnilo v tem oziru »iz dežja pod kap«, posebno kar se tiče nekaterih narodnosti, in naša pravijo da ni izvzeta.

Preje so ljudje pili večinoma pivo, sempatam kozareček rakije, včasih kdo tudi čašo »vinca rujnega«. Ko je prišel delavec iz fabrike ali majne, ga je spil »flašo« ali dve, če ga je imel v kleti familije, ki so držale »board«, so tudi skrbeli, da boardarji niso trpeli žeje. V kraji, kjer ga niso točili doma, je poslal atek, ko je prišel z dela, hčerko ali sinčka v salun, pa ga mu je prinesel za nikel v »pelci«. Ako ni bilo drugače, je šel sam ponj, če treba tudi desetkrat na večer. Ali pa se je mimogrede oglašil v salunu in ga spil »ta velki glaž, zraven pa pojedel še »sandvič«, ki ga je dobil povrhu.

(Dalje prih.)

LISTEK.

T. SELIŠKAR:

Protialkoholno vprašanje.

I.

Ko sem čital v nekem slovenskem ameriškem časopisu pretresljivo sličico iz življenja naših rojakov v Ameriki, kako se sistematično uničujejo z alkoholom, dasi je tam uveljavljen zakon, ki zabranjuje uživanje alkoholnih pijač (prohibicija), sem se spomnil na naše razmere in na to vprašanje, ki je še skoro v celoti nerešeno v neizmerno škodo našemu narodu. Dan za dnem gledam in opazujem naše ljudstvo, poslušam divje krike pijanih duš, in čutim vso grozno žalost, ki lazi iz roda v rod kakor vedno bolj naraščajoča epidemija, puščajoč za sabo vedno večjo četo telesnih in duševnih degenerirancev, ki so očitni znaki narodove slabosti, narodovega propadanja. Srčna kultura pada, niža se! Če bo šlo tako dalje, tedaj moramo pričakovati dobo, ko ne bo samo pijanstvo Slovencev na prvem mestu — ampak se bo poleg tega blestela tam tudi surovost in nemoralnost, ti dve zvesti spremljevalki pijančevanja. Vem, da nisem prevelik pesimist, zato nikakor ni ta obsodba pretirana. Verjemite mi, da je to, da je opazil

ta naš greh celo sam reprezentant naše države v prvih dneh svojega bivanja v Sloveniji, za nas tako strahovita obsodba, da nam mora biti misel, kako popraviti to zablodo tako potrebna, kakor je potrebna medicina bolnemu telesu.

Ko sem prebiral različno protialkoholno literaturo, sem bil zelo skeptičen in o marsikateri trditvi sem dvomil. Ko pa sem prišel med ljudstvo, sem začel opazovati. Tedaj sem uvidel, da je alkohol za narod zlo — ki je bolj nevaren kakor oborožen sovražnik. Osobito pa je prišlo to prepričanje takrat, ko sem se pričel baviti s patološko psihologijo. Ko sem pričel delati psihološke eksperimente na individuih, ki so podvrženi pijančevanju — in tudi s takimi, ki so sicer znani kot trezni — pa so ali imeli starše podvržene temu, ali pa celo dede in babice. Rezultati takih opazovanj in eksperimentov so, v kolikor so obrnjeni v to smer, naravnost frapanantni in bi to poročil vsakomur, ki se količkaj zanima za bolne psihološke pojave.

Toda o vsem tem, najsi bo to o resničnosti tega zla ali pa o posledicah tega zla, se je že toliko govorilo in pisalo, da je ponavljanje istega odveč. Tudi o protisredstvih se je že pisalo. Toda o tem manj — in vprašanje: kako zaježiti ta hudournik narodovega propadanja, je še danes ravno tako važno, kakor je bilo pred desetimi leti, če ne še bolj!

men, pove mu po imenu nosilca liste, in prvega kvalifikovanega, kojega je kaka skrinjica. (Čl. 63.)

11. Ako se najde kateri glasovalec, ki ga nihče ne pozna, se njegovo ime, priimek in posel z opisom, vpiše v izvanredni zapisnik (glej obrazec »izvanredni zapisnik«). (Čl. 63.)

12. Ako nastane velik nered, mora predsednik poklicati v pomoč državno in občinsko oblast, ki se mora odzvati pozivu. (Čl. 58.)

13. Ako se javi kak volilec, na katerega ime je že glasoval drugi in se predsednik od članov uveri, da je ta pravi volilec, se njegovo ime zapiše v zapisnik glasovalcev, na kojega ime so drugi glasovali, to je navaden zapisnik na polni papirji. Tak volilec ne more glasovati, a tak zapisnik mora biti z ostalimi akti spravljen in izročen glavnemu volilnemu odboru. (Čl. 65.)

14. Ako se javi koji glasovalec, kateri ne more vsled težke telesne pohanjenosti glasovati na način, kakor je predpisano in privede osebo, ki hoče v njegovem imenu glasovati, donesti o tem odlok in unesti ga v zapisnik, a pooblaščenca dovoliti, da glasuje. (Čl. 63.)

15. Ako nered vzame obširneje obliko, mora se glasovanje po pristanku večine članov volilnega odbora prekiniti. Rešitev o prekinjenju se zabeleži takoj v tretji zapisnik in to rešitev vsi člani, ki so glasovali za prekinjenje, podpišejo. (Čl. 68.)

16. Predsednik vzdržuje red. Vsakogar, ki se pregreši zoper red, predsednik zapiše v tretji zapisnik, zajedno z dejanjem, ki ga je napravil. (Čl. 68.)

17. Ob 18. uri odredi predsednik, da se vrata na dvorišču zapro. Oni volilci, ki se nahajajo še na dvorišču, se dopustijo, da glasujejo. (Čl. 68.)

18. Ko ni več nikogar, da bi glasoval, predsednik zapečati zaboječek s kroglicami in ga zaklene. Ključ ostane pri predsedniku. (Čl. 71.)

19. Po glasovalnem spisku (onem, v katerem je pisar zapisoval glasovalce) se šteje, koliko je bilo glasov, in to število z besedami zapiše na kraju spiska in to podpiše predsednik s člani, a število vnese v tretji zapisnik, kjer se vpiše tudi kdaj je bilo glasovanje zaključeno ter vse še potrebno, ki se tedaj tudi zaključi in podpiše. (Čl. 72. in 73.)

20. Predsednik otvori skrinjico in šteje kroglice po načinu, izločenem v čl. 74. zakona. (Čl. 74.) Kroglice mora prešteti predsednik, član občinskega odbora in dotični predstavnik liste (varuh skrinjice).

21. Istočasno s tem se začne voliti četrti zapisnik, v katerem se o vsaki skrinjici zapiše z besedami, koliko je dobila glasov in pod vsako zabeležko o vsaki skrinjici podpišejo se vsi člani volilnega odbora s predsednikom. (Čl. 74.)

22. Kadar se izvrši štetje kroglic vseh skrinjic, se končuje četrti zapisnik. Na ta zapisnik (glej obrazec četrti zapisnik) se udari zaporedoma na ime predsednika občinski pečat.

23. Vsi zapisniki, stalni volilni imeniki in glasovalni zapisniki se sedaj zavijejo v zaboje, ki se zapečati in naslovi na glavni volilni odbor. Ta zavoj ostane v volilni sobi. (Čl. 74.)

24. Predsednik zaklene in zapečati volilno sobo v navzočnosti odbora in ponovno postavi stražo. Straža čez noč ne sme pustiti nikogar v sobo. (Čl. 74.)

Na dan 9. februarja 1925.

1. Ob 7. uri zjutraj se sestane volilni odbor pred vratmi sobe, v koji se je glasovalo. Predsednik se prepriča, da je pečat na vratih v redu, odpre sobo in vstopi notri.

2. Predsednik se uveri, ali je v sobi vse v istem redu, kakor se je sinoči ostavilo.

3. Ako zapazi kako nerednost, sestavi peti zapisnik, v katerem se konstatira ta nerednost in ta zapisnik nese z ostalimi volilnimi akti glavnemu volilnemu odboru (glej obrazec V. zapisnik). Ako je vse v redu, se volilni material vrne občinskemu uradu, da oni reverz vzame nazaj in raztrga.

5. Predsednik vzame zaboje z volilnimi akti in se poda na pot proti okrožnemu mestu, kjer se nahaja glavni okrožni volilni odbor.

6. Ko dospje v mesto, predsednik izroči in stavi na zapisnik volilne akte glavnemu okrožnemu odboru.

(Podrobna navodila, dalje kazniva dejanja in kazensko postopanje le pa razvidno iz »Zakona za volitve narodnih poslancev za narodno skupščino kraljevine SHS.« XVI. snopič, ki se naroča lahko potom Učiteljske knjižarne v Ljubljani.)

I. Zapisnik.

Sestavljen dne 7. februarja 1925. v volilnem lokalu v šoli občine.

Točno ob 15. uri se sestanejo v zgradbi, določeni za glasovanje za poslance v narodno skupščino člani volilnega odbora in njih namestniki. Ti so:

Predsednik: g.

vsled uverjenja državnega odbora broj..... in člani:

Občinski odborniki:.....

odrejen vsled sklepa občinskega odbora

Predstavniki list, imenovani po vrstnem redu skrinjic:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

II. Zapisnik.

Sestavljen dne 8. februarja 1925. v volilnem lokalu v šoli občine.

Točno ob 7. uri se sestane volilni odbor pred vratmi glasovalne sobe, se uveri, da je pečat na vratih glasovalne sobe nedotaknjen, predsednik nato odpušči stražo, odpre vrata sobe in vsi člani odbora se podajo vanjo. Odbor je pregledal skrinjico in zaboječek s kroglicami in ugotovil, da je tudi vse drugo v redu.

Sklenjeno in podpisano:

Zapisnikar: Predsednik volilnega odbora:

Člani:

III. Zapisnik.

Sestavljen takoj po drugem zapisniku.

Predsednik odbora odpre skrinjico, nato zaboje s kroglicami in odredi, da se prične z glasovanjem volilcev.

Volilci se spuščajo v sobo po 5.

Vsakemu volilcu, kateri ni vedel kako se glasuje, to predsednik razloži in ga v smislu čl. 63. volilnega zakona podučil.

Vsakemu volilcu predsednik tudi razloži, čemur kandidato listo predstavljajo glasovalne skrinjice.

(Nadalje se pišejo vse pripombe med volitvami.)

Glasovanje je trajalo neprekinjeno do 18. ure, ob tej uri se je zatvorilo vrata zgradbe, oni volilci, ki so že znotraj, se pripuščajo glasovanju, tako da je glasovanje završeno ob uri.

Nato zapečati predsednik zaboje s kroglicami, potem ko ga je preje zaklenil.

Po zapisniku glasovalcev se ugotovi, da je glasovalo volilcev:

Sporazumno se zapisnik sklene:

Zapisnikar: Predsednik volilnega odbora:

Člani:

IV. Zapisnik.

Sestavljen dne 8. februarja 1925. ob uri:

Prične se z odpiranjem skrinjic po vrstnem redu.

Skrinjica št. 1. kandidatne liste dr. Vekoslava Kukovca vsebuje kroglice:

Skrinjica št. 2. kandidatne liste dr. Antona Korošca vsebuje kroglice:

Skrinjica št. 3. kandidatne liste dr. Antona Novčana vsebuje kroglice:

Skrinjica št. 4. kandidatne liste Josipa Drogenika vsebuje kroglice:

Skrinjica št. 5. kandidatne liste Rudolfa Golouha vsebuje kroglice:

Skrinjica št. 6. kandidatne liste Franca Schauerja vsebuje kroglice:

Skrinjica št. 7. kandidatne liste Stjepana Radića vsebuje kroglice:

Skrinjica št. 8. kandidatne liste Frana Korena vsebuje kroglice:

Skrinjica št. 9. kandidatne liste Antona Brandnerja vsebuje kroglice:

Skrinjica št. 10. kandidatne liste dr. Milana Stojanovića vsebuje kroglice:

Nato se zapisnik, seznam glasovalcev in abecedni volilni imeniki zloži v en zavoj in pod občinskim pečatom naslovi na glavni okrožni volilni odbor.

Zavoj se pusti na mizi volilnega odbora. S tem se zaključi delo volilnega odbora.

RAZSODBE DRŽAVNEGA SVETA.

Odločbe državnega sveta z ozirom na zakon o uradnikih in ostalih državnih uslužbenicah priobčuje g. Vodopivec v »Činovničkem Glasniku«. Te odločbe so:

1. Tudi neprevedeni uradniki (člen 243.), ki so dovršili zakonito določeno službeno dobo (čl. 139. in 239.) dobivajo pokojnino po novem zakonu (odločba z dne 8. oktobra 1924, št. 31.581).

2. Glasom čl. 239. zakona prejemajo uslužbenici, upokojeni po pravomočnosti tega zakona, pokojnino po odredbah dotičnih zakonov, a podlaga za odmero pokojnine je edino plača, ki jo je imel uslužbenec pri upokojitvi (odločba z dne 17. oktobra 1924, št. 32.796).

3. Protizakonito ni, ako je uradnik z ukazom postavljen v nižjo skupino, kakor jo predvideva njegov čin glasom čl. 1. uredb o razvrstitvi, ker zakon v uradnikih ne pozna čina, temveč deli uslužbenice edino le po skupinah in osnovnih kategorijah (odločba z dne 17. oktobra 1924, št. 32.039).

4. Nepravilna razvrstitev uslužbenca (čl. 225.) ni predmet spora pri državnem svetu, ko gre za vprašanje pravilne odmere rodbinske pokojnine dotičnega uslužbenca. Vprašanje o pravilni razvrstitvi bo državni svet razpravljal, kadar se pojavi to vprašanje kot predmet posebne tožbe (odločba z dne 2. oktobra 1924, št. 33.303).

5. Za 15% povečana osnovna plača (čl. 31.) se računa v pokojninsko osnovo le onim upokojenim uslužbencem, ki imajo 35 let učinkovite državne službe, a vojna leta se ne računajo za dosego pravice na to povečico (odločba z dne 24. oktobra 1924, št. 33.633).

6. Na podlagi čl. 146., 1. odstavka zakona o uradnikih je osnova za računanje rodbinske pokojnine osebna pokojnina uslužbenca, ki jo je imel ob času smrti ali ki bi jo imel, ako bi bil v tem času upokojen. A osnova za odmero osebne pokojnine je edino plača, ki jo je imel dotični uslužbenec ob času upokojitve (odločba z dne 1. novembra 1924, št. 34.749).

7. Uslužbenec, ki ima na dan upokojitve 34 let, 6 mesecev in 1 dan službe, ima pravico na polno pokojnino po točki 2., čl. 239. zakona, ker se glasom

čl. 140. zakona začeto polletje računa kakor polno leto (odločba z dne 4. novembra 1924, št. 34.642).

—Š Razglas o prenosu poslov prosvetnega oddelka za Slovenijo na velika župana ljubljanske in mariborske oblasti.* Z dnem 31. decembra 1924 se izvrši likvidacija prosvetnega oddelka za Slovenijo po odločbah ministra za prosveto z dne 22. julija 1924, P. št. 7301, in z dne 24. julija 1924, P. št. 7368 (»Uradni list« z dne 12. avgusta 1924, št. 229/75 in 232/75).

Vsi posli, ki spadajo v področje velikih županov, preidejo dne 1. januarja 1925 v pristojnost velikih županov ljubljanske in mariborske oblasti.

Zaradi tega naj se naslavljajo izza dne 1. januarja 1925 vsa poročila, vsi predlogi, vse vloge itd. na velikega župana ljubljanske ali mariborske oblasti.

V Ljubljani, dne 30. decembra 1924.

Veliki župan ljubljanske oblasti:

dr. Baltić s. r.

—Š Odločba o pooblastilu za šefa ljubljanskega oddelka ministrstva za prosveto.*

Na podstavi člena 28. uredb o ureditvi ministrstva za prosveto in členov 15., 52., 110., 135. in 156. zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbenicah pooblašča šefa oddelka ministrstva za prosveto v Ljubljani, da sme odločati:

1. o postavljanju uradnikov pomožnih in začasnih skupin kakor tudi ostalih državnih uslužbencev;

2. o premeščanju uradnikov pripravljalnih in pomožnih skupin kakor tudi ostalih državnih uslužbencev;

3. o prevajanju vseh uradnikov in ostalih državnih uslužbencev na višjo stopnjo plače kakor tudi o prevajanju uradnikov pomožnih skupin in ostalih državnih uslužbencev v višjo skupino;

4. o pravici do pokojnine in pokojninskih prejemkov državnih uslužbencev in njih rodbin;

5. o prestanku službe na podstavi in v zmislu člena 135. zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbenicah;

6. o dovoljevanju odmora po členu 109. zakona o uradnikih kakor tudi o odsotnosti po privatnem poslu do 40 dni. o bolovanju pa do treh mesecev.

V Beogradu, dne 11. dec. 1924.

P. br. 13.843.

Minister za prosveto:

Pribičević s. r.

—Š Kdaj se ne plačuje taks v zmislu člena 128. uradniškega zakona? Ministarstvu Prosvete Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca Opšto odeljenje P. br. 12.423 17. XI. 1924. god. u Beogradu. Ministarstvo Prosvete dobilo je od Ministarstva Financija — Generalne Direkcije Posrednih Poreza pod Br. 57.891 od 10. novembra ove godine akt sledeće sadržine: »Na osnovi ovlašćenja iz tač. 15., čl. 6 Zakona o taksama Ministar Financija pod današnjim Br. 57.891 rešio je, da i dalje ostanu u važnosti sledeći propisi, koji predviđaju oslobođenja od taksa, i to: — Čl. 128. zakona o činovnicima i ostalim državnim službenicima gradjanskog reda koji glasi: »Državni službenici oslobođavaju se plaćanja dekretnih i svih ostalih taksah za predstavke ili traženja koja se odnose na lična ili porodična prava po ovom zakonu, kao i za priloge za Službenički list.« — Ovo oslobođenje važiće i po čl. 278 i 279. zakona o ustrojstvu Vojske i Mornarice. — Čl. 222. istog zakona, koji glasi: »U disciplinskom postupku ne plaćuju se takse.« Čl. 112. zakona o državnim saobraćajnom osoblju koji glasi: »Službenici oslobođavaju se plaćanja dekretnih i svih ostalih taksa za predstavke ili traženja koja se odnose na lična ili porodična prava po ovom zakonu, kao i za priloge za Službenički list.« Čl. 290. vojnog kaznenog zakona, koji glasi: »U krivičnim predmetima, vojna lica ne plaćaju nikakve takse ni kod vojnih vlasti, ni kod vojnih sudova; no za prepisivanje akta, bilo sami bilo vlast propisuje, plaćanju taksu po zakonu o taksama.« Oslobođenje predviđeno poslednjim stavom čl. 103. Carinskog zakona, koje glasi: »Izvozne prijave i dozvole za odlazak oslobođene su od plaćanja svake

* »Uradni list« št. 124 od 31. dec. 1924.

* Razglašena v »Službenih Novinah kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca« št. 298, izdanih dne 29. decembra 1924. (Prilog LX. — 1924.) — »Uradni list« št. 124 od 31. dec. 1924.

takse« ostaje i dalje uvažnost i izuzev za taksu iz trećeg stava odeljka VII. T. br. 303 taksene tarife, koju ovo oslobođenje ne obuhvata. O prednjem se izveštavate radi znanja i daljeg rada.

—Š Doklade za usvojeno deco. Direkcija državnega računovodstva razglašala z ozirom na mnogoštevilna vprašanja, da se doklade za usvojeno deco ne izplačujejo, ker je naredba, s katero so bile te doklade dovoljene, že ukinjena.

—Š Ureditev pokojnine starim upokojencem. Na intervencijo UJU in mnogih učiteljev in učiteljic ljudskih šol, ki so bili upokojeni po starem zakonu, je glavni prosvetni svet sklenil, da se morejo vrniti v službo samo oni upokojeni učitelji: 1. ki do 1. januarja 1925 še niso stari 60 let; 2. ki se pisмено obvežejo, da bodo po reaktiviranju služili najmanj tri leta. Eventualne prošnje za umirovljenje pred potekom tega roka ocenjuje prosvetni svet; 3. ako so bili umirovljeni na lastno prošnjo in to po letu 1921., ko je bilo njih delo radi mnogih izgub učiteljev v svetovni vojni najbolj potrebno državi; 4. oni, ki imajo vso formalno kvalifikacijo po členu 29. zakona o ljudskih šolah; 5. ki so se odlikovali s praktičnim delom v šoli; 6. oni, ki v prošnji za reaktiviranje prilože zdravniško spričevalo, da so zdravi in za učiteljsko službo popolnoma sposobni. Obenem imajo priložiti spričevalo pristojne oblasti o svojem delovanju in poslovanju od časa upokojitve dalje. Zdravniška spričevala izdajajo zdravniške komisije, ki jih določi prosvetno ministrstvo.

—Š Akontacija na račun nereguliranih penzij. Delegacija ministrstva financ za Slovenijo in Istro v Ljubljani. Št. A IV. 5210/7 ex 1924. Ljubljana, dne 2. januarja 1925. Udruženju Jugoslovenskog Učiteljstva u Beogradu. Poverjeništvu Ljubljana. Na Vašo direktno na naslov gospoda finančnega ministra vloži z dne 20. novembra 1924, št. 577 o gornjem predmetu prejel od ministrstva financ, generalne direkcije državnega računovodstva pod D. R. br. 131.291 z dne 18. decembra 1924 to-le rešitev: »Delegaciji Ministrstva Financija Ljubljana. Izvestite Udruženje Jugoslovenskog učiteljstva, Poverjeništvu u Ljubljani, da se je naredba Ministrstva Prosvete Odeleženja za Osnovnu Nastavu od 18. VIII. 1924. god. O. N. Br. 39.751 morala poništiti, ier je doneta protivno zakonu o Državnom Računovodstvu, i da se po pitanju akontacija na penzije bez iznimno mora postupiti prema našem razpisu od 27. X. 1924. god. D. R. Br. 117.901. — 18. decembra 1924. god. Beograd. — Po naredbi Ministra Financija Načelnik: Milovanović m. p.« — Pripominim, da je bil razpis D. R. br. 117.901 vročen prosvetnemu oddelku v Ljubljani s tukajšnjim dopisom z dne 18. novembra 1924, št. A IV. 5210/2—1924.

—Š Direkcija državnih železnic v Ljubljani je izdala odlok od 23. decembra 1924, št. 73.397-VI., s katerim odloča, da šolska vodstva lahko direktno predložijo prošnje za železniške legitimacije.

—Š Spričevala o siromaštvu za oprostitve kolka za šolska spričevala. Nekatera šolska vodstva zahtevala od dijakov za prvi semester zopet nova spričevala o siromaštvu, dasi je v taksnem zakonu in pravilniku izrecno rečeno, da veljajo taka spričevala eno leto od dne izdavanja.

—Š Železniške vozne olajšave za uradnike. Kot spopolnilo čl. 82. predpisa o brezplačni vožnji na državnih železnicah je prometni minister odredil, da tudi višji državni uradniki lahko uporabljajo tretji vozni razred, izvzemši uradnike prvih treh skupin I. kategorije ter one oficirje, ki imajo nad 30.000 Din letne plače. Za te uradnike in oficirje ostane še nadalje v veljavnosti omejitev iz čl. 82. predpisa. Iste olajšave so veljavne tudi za rodbinske člane uradnikov.

Ferijalni Savez učiteljstva.

—i Vsem ferijalcem(kam)! Vsi tovariši(ice), ki niso do 31. decembra l. l. obnovili staro članstvo, se smatrajo kakor »novi« člani in plačajo do 1. februarja 40 Din. Isti znesek plačajo oni, ki sploh še niso bili člani F. S. — Mrovlje, Črnomelj.

—i Ferijalni Savez učiteljstva, III. Počitniški izlet. Po sklepu lanskega leta II. poč. izleta v Šibeniku se vrši III. počitniški izlet na Kosovo polje,

men, pove mu po imenu nosilca liste, in prvega kvalifikovanega, kojega je kaka skrinjica. (Čl. 63.)

11. Ako se najde kateri glasovalec, ki ga nihče ne pozna, se njegovo ime, priimek in posel z opisom, vpiše v izvanredni zapisnik (glej obrazec »izvanredni zapisnik«). (Čl. 63.)

12. Ako nastane velik nered, mora predsednik poklicati v pomoč državno in občinsko oblast, ki se mora odzvati pozivu. (Čl. 58.)

13. Ako se javi kak volilec, na katerega ime je že glasoval drugi in se predsednik od članov uveri, da je ta pravi volilec, se njegovo ime zapiše v zapisnik glasovalcev, na kojega ime so drugi glasovali, to je navaden zapisnik na polni papirji. Tak volilec ne more glasovati, a tak zapisnik mora biti z ostalimi akti spravljen in izročen glavnemu volilnemu odboru. (Čl. 65.)

14. Ako se javi koji glasovalec, kateri ne more vsled težke telesne pohanjenosti glasovati na način, kakor je predpisano in privede osebo, ki hoče v njegovem imenu glasovati, donesti o tem odlok in unesti ga v zapisnik, a pooblaščenca dovoliti, da glasuje. (Čl. 63.)

15. Ako nered vzame obširneje obliko, mora se glasovanje po pristanku večine članov volilnega odbora prekiniti. Rešitev o prekinjenju se zabeleži takoj v tretji zapisnik in to rešitev vsi člani, ki so glasovali za prekinjenje, podpišejo. (Čl. 68.)

16. Predsednik vzdržuje red. Vsakogar, ki se pregreši zoper red, predsednik zapiše v tretji zapisnik, zajedno z dejanjem, ki ga je napravil. (Čl. 68.)

17. Ob 18. uri odredi predsednik, da se vrata na dvorišču zapro. Oni volilci, ki se nahajajo še na dvorišču, se dopustijo, da glasujejo. (Čl. 68.)

18. Ko ni več nikogar, da bi glasoval, predsednik zapečati zaboječek s kroglicami in ga zaklene. Ključ ostane pri predsedniku. (Čl. 71.)

19. Po glasovalnem spisku (onem, v katerem je pisar zapisoval glasovalce) se šteje, koliko je bilo glasov, in to število z besedami zapiše na kraju spiska in to podpiše predsednik s člani, a število vnese v tretji zapisnik, kjer se vpiše tudi kdaj je bilo glasovanje zaključeno ter vse še potrebno, ki se tedaj tudi zaključi in podpiše. (Čl. 72. in 73.)

20. Predsednik otvori skrinjico in šteje kroglice po načinu, izločenem v čl. 74. zakona. (Čl. 74.) Kroglice mora prešteti predsednik, član občinskega odbora in dotični predstavnik liste (varuh skrinjice).

21. Istočasno s tem se začne voliti četrti zapisnik, v katerem se o vsaki skrinjici zapiše z besedami, koliko je dobila glasov in pod vsako zabeležko o vsaki skrinjici podpišejo se vsi člani volilnega odbora s predsednikom. (Čl. 74.)

22. Kadar se izvrši štetje kroglic vseh skrinjic, se končuje četrti zapisnik. Na ta zapisnik (glej obrazec četrti zapisnik) se udari zaporedoma na ime predsednika občinski pečat.

23. Vsi zapisniki, stalni volilni imeniki in glasovalni zapisniki se sedaj zavijejo v zaboje, ki se zapečati in naslovi na glavni volilni odbor. Ta zavoj ostane v volilni sobi. (Čl. 74.)

24. Predsednik zaklene in zapečati volilno sobo v navzočnosti odbora in ponovno postavi stražo. Straža čez noč ne sme pustiti nikogar v sobo. (Čl. 74.)

Na dan 9. februarja 1925.

1. Ob 7. uri zjutraj se sestane volilni odbor pred vratni sobe, v koji se je glasovalo. Predsednik se prepriča, da je pečat na vratih v redu, odpre sobo in vstopi notri.

2. Predsednik se uveri, ali je v sobi vse v istem redu, kakor se je sinoči ostavilo.

3. Ako zapazi kako nerednost, sestavi peti zapisnik, v katerem se konstatira ta nerednost in ta zapisnik nese z ostalimi volilnimi akti glavnemu volilnemu odboru (glej obrazec V. zapisnik). Ako je vse v redu, se volilni material vrne občinskemu uradu, da oni reverz vzame nazaj in raztrga.

5. Predsednik vzame zaboje z volilnimi akti in se poda na pot proti okrožnemu mestu, kjer se nahaja glavni okrožni volilni odbor.

6. Ko dospje v mesto, predsednik izroči in stavi na zapisnik volilne akte glavnemu okrožnemu odboru.

(Podrobna navodila, dalje kazniva dejanja in kazensko postopanje le pa razvidno iz »Zakona za volitve narodnih poslancev za narodno skupščino kraljevine SHS.« XVI. snopič, ki se naroča lahko potom Učiteljske knjižarne v Ljubljani.)

I. Zapisnik.

Sestavljen dne 7. februarja 1925. v volilnem lokalu v šoli občine.

Točno ob 15. uri se sestanejo v zgradbi, določeni za glasovanje za poslance v narodno skupščino člani volilnega odbora in njih namestniki. Ti so:

Predsednik: g.

vsled uverjenja državnega odbora broj..... in člani:

Občinski odborniki:.....

odrejen vsled sklepa občinskega odbora

Predstavniki list, imenovani po vrstnem redu skrinjic:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

II. Zapisnik.

Sestavljen dne 8. februarja 1925. v volilnem lokalu v šoli občine.

Točno ob 7. uri se sestane volilni odbor pred vratni glasovalne sobe, se uveri, da je pečat na vratih glasovalne sobe nedotaknjen, predsednik nato odpušči stražo, odpre vrata sobe in vsi člani odbora se podajo vanjo. Odbor je pregledal skrinjico in zaboječek s kroglicami in ugotovil, da je tudi vse drugo v redu.

Sklenjeno in podpisano:

Zapisnikar: Predsednik volilnega odbora:

Člani:

III. Zapisnik.

Sestavljen takoj po drugem zapisniku.

Predsednik odbora odpre skrinjico, nato zaboje s kroglicami in odredi, da se prične z glasovanjem volilcev.

Volilci se spuščajo v sobo po 5.

Vsakemu volilcu, kateri ni vedel kako se glasuje, to predsednik razloži in ga v smislu čl. 63. volilnega zakona podučil.

Vsakemu volilcu predsednik tudi razloži, čemur kandidatu listo predstavljajo glasovalne skrinjice.

(Nadalje se pišejo vse pripombe med volitvami.)

Glasovanje je trajalo neprekinjeno do 18. ure, ob tej uri se je zatvorilo vrata zgradbe, oni volilci, ki so že znotraj, se pripuščajo glasovanju, tako da je glasovanje završeno ob uri.

Nato zapečati predsednik zaboje s kroglicami, potem ko ga je preje zaklenil.

Po zapisniku glasovalcev se ugotovi, da je glasovalo volilcev:

Sporazumno se zapisnik sklene:

Zapisnikar: Predsednik volilnega odbora:

Člani:

IV. Zapisnik.

Sestavljen dne 8. februarja 1925. ob uri:

Prične se z odpiranjem skrinjic po vrstnem redu.

Skrinjica št. 1. kandidatne liste dr. Vekoslava Kukovca vsebuje kroglice:

Skrinjica št. 2. kandidatne liste dr. Antona Korošca vsebuje kroglice:

Skrinjica št. 3. kandidatne liste dr. Antona Novčana vsebuje kroglice:

Skrinjica št. 4. kandidatne liste Josipa Drogenika vsebuje kroglice:

Skrinjica št. 5. kandidatne liste Rudolfa Golouha vsebuje kroglice:

Skrinjica št. 6. kandidatne liste Franca Schauerja vsebuje kroglice:

Skrinjica št. 7. kandidatne liste Stjepana Radića vsebuje kroglice:

Skrinjica št. 8. kandidatne liste Frana Korena vsebuje kroglice:

Skrinjica št. 9. kandidatne liste Antona Brandnerja vsebuje kroglice:

Skrinjica št. 10. kandidatne liste dr. Milana Stojanovića vsebuje kroglice:

Nato se zapisnik, seznam glasovalcev in abecedni volilni imeniki zloži v en zavoj in pod občinskim pečatom naslovi na glavni okrožni volilni odbor.

Zavoj se pusti na mizi volilnega odbora. S tem se zaključi delo volilnega odbora.

RAZSODBE DRŽAVNEGA SVETA.

Odločbe državnega sveta z ozirom na zakon o uradnikih in ostalih državnih uslužbenicah priobčuje g. Vodopivec v »Činovničkem Glasniku«. Te odločbe so:

1. Tudi neprevedeni uradniki (člen 243.), ki so dovršili zakonito določeno službeno dobo (čl. 139. in 239.) dobivajo pokojnino po novem zakonu (odločba z dne 8. oktobra 1924, št. 31.581).

2. Glasom čl. 239. zakona prejemajo uslužbenici, upokojeni po pravomočnosti tega zakona, pokojnino po odredbah dotičnih zakonov, a podlaga za odmero pokojnine je edino plača, ki jo je imel uslužbenec pri upokojitvi (odločba z dne 17. oktobra 1924, št. 32.796).

3. Protizakonito ni, ako je uradnik z ukazom postavljen v nižjo skupino, kakor jo predvideva njegov čin glasom čl. 1. uredb o razvrstitvi, ker zakon v uradnikih ne pozna čina, temveč deli uslužbenice edino le po skupinah in osnovnih kategorijah (odločba z dne 17. oktobra 1924, št. 32.039).

4. Nepravilna razvrstitev uslužbenca (čl. 225.) ni predmet spora pri državnem svetu, ko gre za vprašanje pravilne odmere rodbinske pokojnine dotičnega uslužbenca. Vprašanje o pravilni razvrstitvi bo državni svet razpravljal, kadar se pojavi to vprašanje kot predmet posebne tožbe (odločba z dne 2. oktobra 1924, št. 33.303).

5. Za 15% povečana osnovna plača (čl. 31.) se računa v pokojninsko osnovo le onim upokojenim uslužbencem, ki imajo 35 let efektivne državne službe, a vojna leta se ne računajo za dosego pravice na to povečico (odločba z dne 24. oktobra 1924, št. 33.633).

6. Na podlagi čl. 146., 1. odstavka zakona o uradnikih je osnova za računanje rodbinske pokojnine osebna pokojnina uslužbenca, ki jo je imel ob času smrti ali ki bi jo imel, ako bi bil v tem času upokojen. A osnova za odmero osebne pokojnine je edino plača, ki jo je imel dotični uslužbenec ob času upokojitve (odločba z dne 1. novembra 1924, št. 34.749).

7. Uslužbenec, ki ima na dan upokojitve 34 let, 6 mesecev in 1 dan službe, ima pravico na polno pokojnino po točki 2., čl. 239. zakona, ker se glasom

čl. 140. zakona začeto polletje računa kakor polno leto (odločba z dne 4. novembra 1924, št. 34.642).

—Š Razglas o prenosu poslov prosvetnega oddelka za Slovenijo na velika župana ljubljanske in mariborske oblasti.* Z dnem 31. decembra 1924 se izvrši likvidacija prosvetnega oddelka za Slovenijo po odločbah ministra za prosveto z dne 22. julija 1924, P. št. 7301, in z dne 24. julija 1924, P. št. 7368 (»Uradni list« z dne 12. avgusta 1924, št. 229/75 in 232/75).

Vsi posli, ki spadajo v področje velikih županov, preidejo dne 1. januarja 1925 v pristojnost velikih županov ljubljanske in mariborske oblasti.

Zaradi tega naj se naslavljajo izza dne 1. januarja 1925 vsa poročila, vsi predlogi, vse vloge itd. na velikega župana ljubljanske ali mariborske oblasti.

V Ljubljani, dne 30. decembra 1924.

Veliki župan ljubljanske oblasti:

dr. Baltić s. r.

—Š Odločba o pooblastilu za šefa ljubljanskega oddelka ministrstva za prosveto.*

Na podstavi člena 28. uredb o ureditvi ministrstva za prosveto in členov 15., 52., 110., 135. in 156. zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbenicah pooblašča šefa oddelka ministrstva za prosveto v Ljubljani, da sme odločati:

1. o postavljanju uradnikov pomožnih in začasnih skupin kakor tudi ostalih državnih uslužbencev;

2. o premeščanju uradnikov pripravljalnih in pomožnih skupin kakor tudi ostalih državnih uslužbencev;

3. o prevajanju vseh uradnikov in ostalih državnih uslužbencev na višjo stopnjo plače kakor tudi o prevajanju uradnikov pomožnih skupin in ostalih državnih uslužbencev v višjo skupino;

4. o pravici do pokojnine in pokojninskih prejemkov državnih uslužbencev in njih rodbin;

5. o prestanku službe na podstavi in v zmislu člena 135. zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbenicah;

6. o dovoljevanju odmora po členu 109. zakona o uradnikih kakor tudi o odsotnosti po privatnem poslu do 40 dni. o bolovanju pa do treh mesecev.

V Beogradu, dne 11. dec. 1924.

P. br. 13.843.

Minister za prosveto:

Pribičević s. r.

—Š Kdaj se ne plačuje taks v zmislu člena 128. uradniškega zakona? Ministarstvu Prosvete Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca Opšto odeljenje P. br. 12.423 17. XI. 1924. god. u Beogradu. Ministarstvo Prosvete dobilo je od Ministarstva Financija — Generalne Direkcije Posrednih Poreza pod Br. 57.891 od 10. novembra ove godine akt sledeće sadržine: »Na osnovi ovlašćenja iz tač. 15., čl. 6 Zakona o taksama Ministar Financija pod današnjim Br. 57.891 rešio je, da i dalje ostanu u važnosti sledeći propisi, koji predviđaju oslobođenja od taksa, i to: — Čl. 128. zakona o činovnicima i ostalim državnim službenicima gradjanskog reda koji glasi: »Državni službenici oslobođavaju se plaćanja dekretnih i svih ostalih taksah za predstavke ili traženja koja se odnose na lična ili porodična prava po ovom zakonu, kao i za priloge za Službenički list.« — Ovo oslobođenje važiće i po čl. 278 i 279. zakona o ustrojstvu Vojske i Mornarice. — Čl. 222. istog zakona, koji glasi: »U disciplinskom postupku ne plaćuju se takse.« Čl. 112. zakona o državnim saobraćajnom osoblju koji glasi: »Službenici oslobođavaju se plaćanja dekretnih i svih ostalih taksa za predstavke ili traženja koja se odnose na lična ili porodična prava po ovom zakonu, kao i za priloge za Službenički list.« Čl. 290. vojnog kaznenog zakona, koji glasi: »U krivičnim predmetima, vojna lica ne plaćaju nikakve takse ni kod vojnih vlasti, ni kod vojnih sudova; no za prepisivanje akta, bilo sami bilo vlast propisuje, plaćanju taksu po zakonu o taksama.« Oslobođenje predviđeno poslednjim stavom čl. 103. Carinskog zakona, koje glasi: »Izvozne prijave i dozvole za odlazak oslobođene su od plaćanja svake

* »Uradni list« št. 124 od 31. dec. 1924.

* Razglašena v »Službenih Novinah kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca« št. 298, izdanih dne 29. decembra 1924. (Prilog LX. — 1924.) — »Uradni list« št. 124 od 31. dec. 1924.

* »Uradni list« št. 124 od 31. dec. 1924.

* »Uradni list« št. 124 od 31. dec. 1924.

* »Uradni list« št. 124 od 31. dec. 1924.

* »Uradni list« št. 124 od 31. dec. 1924.

* »Uradni list« št. 124 od 31. dec. 1924.

* »Uradni list« št. 124 od 31. dec. 1924.

* »Uradni list« št. 124 od 31. dec. 1924.

* »Uradni list« št. 124 od 31. dec. 1924.

* »Uradni list« št. 124 od 31. dec. 1924.

* »Uradni list« št. 124 od 31. dec. 1924.

* »Uradni list« št. 124 od 31. dec. 1924.

* »Uradni list« št. 124 od 31. dec. 1924.

* »Uradni list« št. 124 od 31. dec. 1924.

takse« ostaje i dalje uvažnost i izuzev za taksu iz trećeg stava odeljka VII. T. br. 303 taksene tarife, koju ovo oslobodjenje ne obuhvata. O prednjem se izveštavate radi znanja i daljeg rada.

—Š Doklade za usvojeno deco. Direkcija državnega računovodstva razglašala z ozirom na mnogoštevilna vprašanja, da se doklade za usvojeno deco ne izplačujejo, ker je naredba, s katero so bile te doklade dovoljene, že ukinjena.

—Š Ureditev pokojnine starim upokojencem. Na intervencijo UJU in mnogih učiteljev in učiteljic ljudskih šol, ki so bili upokojeni po starem zakonu, je glavni prosvetni svet sklenil, da se morejo vrniti v službo samo oni upokojeni učitelji: 1. ki do 1. januarja 1925 še niso stari 60 let; 2. ki se pisмено obvežejo, da bodo po reaktiviranju služili najmanj tri leta. Eventualne prošnje za umirovljenje pred potekom tega roka ocenjuje prosvetni svet; 3. ako so bili umirovljeni na lastno prošnjo in to po letu 1921., ko je bilo njih delo radi mnogih izgub učiteljev v svetovni vojni najbolj potrebno državi; 4. oni, ki imajo vso formalno kvalifikacijo po členu 29. zakona o ljudskih šolah; 5. ki so se odlikovali s praktičnim delom v šoli; 6. oni, ki v prošnji za reaktiviranje prilože zdravniško spričevalo, da so zdravi in za učiteljsko službo popolnoma sposobni. Obenem imajo priložiti spričevalo pristojne oblasti o svojem delovanju in poslovanju od časa upokojitve dalje. Zdravniška spričevala izdajajo zdravniške komisije, ki jih določi prosvetno ministrstvo.

—Š Akontacija na račun nereguliranih penzij. Delegacija ministrstva financ za Slovenijo in Istro v Ljubljani. Št. A IV. 5210/7 ex 1924. Ljubljana, dne 2. januarja 1925. Udruženju Jugoslovenskog Učiteljstva u Beogradu. Poverjeništvu Ljubljana. Na Vašo direktno na naslov gospoda finančnega ministra vloži z dne 20. novembra 1924, št. 577 o gornjem predmetu prejel od ministrstva financ, generalne direkcije državnega računovodstva pod D. R. br. 131.291 z dne 18. decembra 1924 to-le rešitev: »Delegaciji Ministrstva Financija Ljubljana. Izvestite Udruženje Jugoslovenskog učiteljstva, Poverjeništvu u Ljubljani, da se je naredba Ministrstva Prosvete Odeleženja za Osnovnu Nastavu od 18. VIII. 1924. god. O. N. Br. 39.751 morala poništiti, ier je doneta protivno zakonu o Državnom Računovodstvu, i da se po pitanju akontacija na penzije bez iznimno mora postupiti prema našem razpisu od 27. X. 1924. god. D. R. Br. 117.901. — 18. decembra 1924. god. Beograd. — Po naredbi Ministra Financija Načelnik: Milovanović m. p.« — Pripominim, da je bil razpis D. R. br. 117.901 vročen prosvetnemu oddelku v Ljubljani s tukajšnjim dopisom z dne 18. novembra 1924, št. A IV. 5210/2—1924.

—Š Direkcija državnih železnic v Ljubljani je izdala odlok od 23. decembra 1924, št. 73.397-VI., s katerim odloča, da šolska vodstva lahko direktno predložijo prošnje za železniške legitimacije.

—Š Spričevala o siromaštvu za oprostitve kolka za šolska spričevala. Nekatera šolska vodstva zahtevala od dijakov za prvi semester zopet nova spričevala o siromaštvu, da si je v taksnem zakonu in pravilniku izrecno rečeno, da veljajo taka spričevala eno leto od dne izdavanja.

—Š Železniške vozne olajšave za uradnike. Kot spopolnilo čl. 82. predpisa o brezplačni vožnji na državnih železnica je prometni minister odredil, da tudi višji državni uradniki lahko uporabljajo tretji vozni razred, izvzemši uradnike prvih treh skupin I. kategorije ter one oficirje, ki imajo nad 30.000 Din letne plače. Za te uradnike in oficirje ostane še nadalje v veljavnosti omejitev iz čl. 82. predpisa. Iste olajšave so veljavne tudi za rodbinske člane uradnikov.

Ferijalni Savez učiteljstva.

—i Vsem ferijalcem(kam)! Vsi tovariši(ice), ki niso do 31. decembra l. l. obnovili staro članstvo, se smatrajo kakor »novi« člani in plačajo do 1. februarja 40 Din. Isti znesek plačajo oni, ki sploh še niso bili člani F. S. — Mrovlje, Črnomelj.

—i Ferijalni Savez učiteljstva, III. Počitniški izlet. Po sklepu lanskega leta II. poč. izleta v Šibeniku se vrši III. počitniški izlet na Kosovo polje,

in sicer po sledečem načrtu: Ljubljana, Beograd, Niš, Skopje, Kosovo polje, Skoplje, Niš, Negotin, Prahovo, po Donavi, Smederevo, Beograd, Ljubljana. Vsak udeleženec II. poštinskega izleta ima tudi po šibeniškem sklepu pravico povabiti po enega udeleženca(ko), katerega naj javi vsak do 1. februarja t. l. na moj naslov! Da ustrezem mnogim prošnjam, se sprejemajo prijave onih tovarišev(ic), ki niso še nikdar z nami potovali, in sicer do 25. januarja tudi na moj naslov. V slučaju številnih prijav si pridržimo pravico, da prijave po 20. t. m. ne sprejememo! — Vsak priglasenec mora biti član F. S.! — Naš sestanek bi se vršil na Veliki ponedeljek! Prosim vse udeležence, da mi javijo, če se s tem strinjajo. Sestanek bi bil v Slov. Konjicah! Za vsako informacijo na razpolago! — Slavko Mrovlje, Črnomelj.

Neodrešena domovina in obmejno šolstvo.

—r O nerednosti šolskega pouka je govoril v rimskem parlamentu nemški poslanec Tinzl. Šolska uprava je preveč zaposlena s politično funkcijo šole in z raznarodovanjem, pa nima časa za skrb, da bi šola redno delovala, kar je predpogoj za vsak uspeh. Šolski začetek se je letos vršil v zmešnjavi, ni bilo učiteljev in večkrat je moral eden poučevati v več razredih, mnogo je občin, kjer še danes ni učitelja. Učne osebe se menjavajo, učne knjige niso pripravljene. Same zmešnjave in nerednosti šolskega pouka v pravem smislu ni. Kakor je v Poadižu med Nemci, tako prilično je med Jugoslovenci v Julijski Krajini, najhujše je v Istri.

—r O reviziji Gentilejeve šolske reforme je govoril novi italijanski naučni minister Fedele, kakor poroča z Rima. Ni povedano natanko, kako revizijo misli novi minister. Povdarjal pa je, da mora biti ljudska šola prava vzgojiteljica italijanskega naroda (enako jugoslovenskega ljudstva v Italiji). Šola napravi, kakor se je že večkrat reklo, učitelj, ki je vreden tega imena. To je res, to je pametno povedal minister Fedele. Mi vedno naglašamo, da mora biti šola vzgojiteljica naroda in mora biti učitelj vreden svojega imena. Slovenska poslanca sta že opetovano razlagala na merodajnih mestih, kako je s šolo v Julijski Krajini in poslanec dr. Besednjak je imel tudi velik govor o šolstvu v parlamentu. Sedaj je zopet prilika, zavzeti se z največjo energijo za slovensko šolo!

Trgovsko-obrtno in kmetijsko šolstvo.

—r Obrtno-nadaljevalna šola v Mariboru 1923/24. in 1924/25. l. Za šolsko leto 1923/24.

1. Za vajence: Pripravniki razred z 6 vzporednicami, torej 7 razredov I. letnik s 5 vzporednicami, torej 6 razredov; 2. letnika s 3 vzporednicami, torej 4 razredi; za vajence torej skupaj 17 razredov.

Za vajeke: Pripravniki razred z 1 vzporednico, torej 2 razreda; za vajeke torej skupaj 6 razredov. — Torej vseh 23 razredov.

2. Pouk je pričel dne 1. novembra 1923 in je nehal dne 31. maja 1924.

3. V pripravnicah po 7 tedenskih učnih ur, v letnikih po 8, samo v 2. d. letniku je bilo le 4 tedenskih ur, ker ta razred (živilna obrt) ni imel risanja. Na teden je bilo torej 171 učnih ur.

4. Vštevi vodjo je bilo 25 učnih moči, med njimi 5 ženskih učnih moči.

5. Začetkom šolskega leta je bilo vpisanih 889 učencev, in sicer 646 vajencev in 234 vajenk, ob sklepu jih je ostalo še 757, t. j. 536 vajencev in 221 vajenk.

Ob sklepu šolskega leta so štele stavbene obrti 55 vajencev, mehaniško-tehniški 25 vajencev, umetni obrti 119, kemiško-tehni. obrti 11, živilni in uživalni obrti 20, oblačilni in tkaninski obrti 300, drugi obrti 9.

6. Izmed vseh vpisanih učencev je doseglo učni zmoter 631 (426 205), neredovanih je ostalo 258 (220 38), in sicer zaradi prejšnjega izstopa, bolezni, nerednega posejanja itd. Glede na odlične učence nimam posebne evidence.

7. Učne moči, usposobljene za o.-n. ali mešč. šole, so prejemale za uro 17 Din, druge 15 Din, razredništvo se je štelo kot 1 ted. učna ura po 13 Din.

8. Dohodki skupaj 117.470,14 Din, in to država 59.224,79 Din, okraj 5000 Din,

občina 10.725,35 Din, zbornica 15.000 Din, zadruga 9835 Din, banke 4350 Din, šolnina 13.335 Din.

9. Izdatki: Učno osebje 90.702 Din, šolske potrebe 18.090 Din, drugo 8678,14 Din.

10. To leto ni bilo razstave, ker smo sklenili, da naj se napravi samo vsako drugo leto, drugače izgubi občinstvo, ki se mu tu pokažejo uspehi, zanimanje. Lani je razstava uspela zelo lepo.

11. Za šolsko leto 1924/25.

1. Za vajence pripravniki razred s 5 vzporednicami, torej 6 razredov, I. letnik s 6 vzporednicami, torej 7 razredov, II. letnik s 3 vzporednicami, torej 4 razrede. Za vajeke 17 razredov.

Za vajeke: Pripravniki razred, torej 1 razr.: I. letnik z 2 vzporednicami, torej 3 razrede, II. letnik z 1 vzporednico, torej 2 razreda. Za vajeke torej 6 razredov. Vsega 23 razredov.

2. Pouk je začel dne 1. oktobra 1924.

3. 171 ur na teden se poučuje kakor lani.

4. Poleg vodje je še 26 učnih moči, torej skupaj 27, med njimi 7 ženskih moči in 2 strokovna učitelja-obrtnika.

5. Vpisanih je 948 učencev, in sicer 685 vajencev in 263 vajenk.

6. Za o.-n. šole in za meščanske šole usposobljeni za uro 20 Din, drugi 17 Din, za razredništvo kakor v lanskem letu.

7. Izdatkov po proračunu: 129.300 dinarjev.

Splošne vesti.

—r Vtikanje lajkov v učiteljska imenovanja in personalije. Z ozirom na zadnje pojave, da se že vsi mogoči faktorji vtičejo v učiteljske personalne zadeve, moramo odločno povdariti, da so učitelji državni uradniki in ima torej edino državna uprava biti merodajna pri tozadnih odločbah. Postopati in varovati moramo zakon in zakonite določbe tako v interesu stanu, kakor tudi v interesu službe, t. j. šolstva. Vse druge vplive moramo smatrati za kvarne in škodljive razvoju šolstva, t. j. stvari sami. Kakor se lajki nimajo vtikati v nameščanja drugih državnih uradnikov, n. pr. sodnikov, davčnih uradnikov, pri pošti itd., tako moramo tudi mi gledati, da se odstrani vplivanje lajkov in vmešavanje v personalije, ker smo ravno tako državni uradniki kot drugi in zahteva neodvisnost in interes službe, da se to načelo izvede. Demagogi so izrabljali in ščuvali mase proti učiteljstvu z geslom, da »ljudstvo plačuje učitelje« in so pri pustili take vplive. Sodniki, profesorji in vsi drugi državni uradniki so tudi plačani iz državne blagajne, pa vendar ni nad njimi tega terorja. Zahtevamo od državne uprave in od onih, ki vodijo in odločujejo v prosveti, da v vsakem slučaju čuvajo našo neodvisnost ter nas ščitijo kot državne uradnike pred kvarnimi vplivi vmešavanja s strani lajkov. Proti tej kugi, ki se je razpasla v zadnjem času, se bomo borili dosledno in odločno. Zahtevamo neodvisnost!

—r Finančni inspektorati. Finančni minister je odredil razdelitev sedanega oddelka financ na oblastna finančna inspektorata v Ljubljani in Mariboru. Za likvidatorja finančnega oddelka je določen delegat finančnega ministra v Ljubljani dr. Karel Šavnik. Istotako se razdele finančni oddelki v Zagrebu in Splitu. S tem se bo delilo tudi računovodstvo prosvetnega oddelka.

—r Glasbeni del »Čudežnih gosli« prosimo, da nam vrnejo oni, ki smo jim ga izposodili. Radi bi ustregli novim prošnjikom, zato prosimo nujno.

—r Seja narodno-prosvetnega odseka Pov. UJU se vrši dne 2. februarja t. l. ob 1/29. dopoldne v pisarni poverjenstva, na kar opozarjamo vabljeni tovariši. Preiskrbe naj si pri šolskem vodstvu potrebne legitimacije za polovično vožnjo po navodilu, ki ga objavljamo v nastopni notici.

—r Začasne železniške olajšave za državne uradnike. Ker se niso izgotovile uradniške legitimacije za znižane vožnje na državnih železnicah, je prometni minister odredil, da se uradniki in ostali državnim uslužbencem dovolijo začasne olajšave na sledeči način: Postajne blagajne bodo uradnikom in ostalim državnim uslužbencem izdajale vozne listke za polovično ceno pod pogojem, da vsak državni uradnik na postaji blagajni pokaže objavo, ki mu jo izstavi urad, pri katerem službuje. V tej objavi mora biti označeno ime in priimek, kategorija in skupina uslužbenca kakor tudi urad. Objava mora biti od uradnega predstojnika potrjena s podpisom in pečatom; označena mora biti tudi pričetna in končna postaja nameravane vožnje. Za rodbine državnih uradnikov bo izdajal objave urad, pri katerem službuje dotični uradnik. Državnim upokojencem bo objave izdajal urad, pri katerem upokojenec dobi svojo penzijo. Ta način ostane v veljavi do 1. aprila 1925.

—r Pregled učnih knjig. Prosvetno ministrstvo je odredilo, naj pošljejo biveše pokrajinske uprave v svrhu kontrole sezname vseh učnih knjig, ki se rabijo v osnovnih šolah.

—r Praktičen način upeljave centralnega glasila za članstvo. Za novo leto je izšla prva številka »Glasnika jugoslovenskih železničarjev«, ki je glasilo centralnega odbora UJNZ. Ta list je nadomestil »Jugoslovenskega železničarja« od 5. januarja. »Jugoslovanski železničar« bo izhajal kot doslej dvakrat mesečno, namesto tretje številke »Jugoslovenskega železničarja« pa dobe vsi člani »Glasnik jugoslovenskih železničarjev« iz Beograda, ki bo prinašal obče zadeve, ki tičejo ves stan države. Lokalna vprašanja se bodo obravnavala v pokrajinskem glasilu.

—r Srežki prosv. referent v Mariboru. Levi breg, nujno rabi v svoji pisarni osebo za pisarniške posle. V poštev pridejo le učitelji oziroma učiteljice, ki z zdravniškim spričevalom dokažejo, da za poučevanje niso sposobni, vendar pa lahko vršijo posle v kakšni pisarni. Prijave lahko pošljejo srezkemu prosv. referentu Maribor, levi breg.

—r Odlikovanja. Z redom sv. Save IV. razreda so odlikovani: Anton Likozar, nadučitelj v pokoji in mestni gerent v Ljubljani, profesorji Josip Bučar, Albert Sič, dr. Janko Šleibinger, Alojzij Tavčar, profesorica Marija Wessnerjeva ter član opere Narodnega gledališča Hugon Zathay, vsi v Ljubljani. Z redom sv. Save V. razreda: Leopold Punčuh, bivši župan in okrajni šolski nadzornik v Logatcu, Jakob Špicar, posojilniški tajnik in pisatelj v Radovljici, Janko Baraga, šolski nadzornik v Koroški Beli, Janko Toman, nadučitelj v Moravčah, Fran Kavčič, nadučitelj v pok. pri Dev. Mariji v Polju, Tomo Petrovec, nadučitelj v Jaršah, Josip Turk, okrajni šolski nadzornik v pok. v Radovljici.

—r Umrli je ga. Amalija Lavtar, vdova po šolskem svetniku Luki Lavtarju. Pokojnica je bila tašča velikega župana g. dr. Pirkmajerja ter je dosegla starost 76 let. Bila je izredno blaga gospa, priljubljena in spoštovana v vseh krogih. Blag ji spomin!

—r Državni službi se je odpovedala učiteljica v Ljubljani Asta Vodusek.

—r Na višjo pedagoško šolo v Beograd je odšlo iz Slovenije 5 učiteljev. Iz Ljubljane je odšel učitelj Ante Anzulović.

—r Razpisana učna mesta. S početkom II. semestra šolskega leta 1924/25. se oddajo naslednja učna mesta: na državnem moškem učiteljskem v Ljubljani učno mesto za matematiko in fiziko kot glavna predmeta ter učno mesto za petje in glasbo, na državnem ženskem učiteljskem v Ljubljani pa učno mesto za katoliški verouk. Učitelji na moškem in ženskem učiteljskem so zavezani poučevati po potrebi na obeh zavodih.

—r Občni zbor Zveze duševnih delavcev v Sloveniji bo v soboto 21. t. m. ob 3. popoldne v prostorih Slov. Matice v Ljubljani, Kongresni trg 7. Dnevni red: 1. Poročilo odbora in nadzorstva. 2. Sprememba pravil. 3. Volitve. 4. Slučajnosti.

—r Izplačilo honorarjev za nadure. Na zahtevo ministra prosvete je glavna kontrola dala svoj vizum za kredit v znesku dveh milijonov dinarjev v svrhu izplačila honorarja za nadure srednješolskim profesorjem.

—r Okrajnim učiteljskim društvom. Javite na občnih zborih izvoljene društvene odbore. — UJU pov. Ljubljana.

—r PREDSEDNIKOM OKR. UCITELJSKIH DRUŠTEV. Razposlali smo pretekli dni vsem predsednikom potrebno število »Izkazov« o vplačani članarini. Prosim vse predsednike, da te izkaze takoj razpošljejo na vse šole tamšnjega okraja, upraviteljem oziroma poverjenikom, ki naj se ravnajo glede pobiranja članarine v smislu navodila, ki je natisnjeno na izkazu.

—r Smrtna kosa. Dne 8. januarja t. l. je umrl v celjski državni bolnici bivši vipavski nadučitelj g. Anton Skala. Pokojnik je bil rojen leta 1858. v Ljubnem na Gorenjskem, maturiral v Ljubljani, služboval pa prva leta med Brkini tam ob bivši kranjsko-primorski meji, pozneje pa dolgo vrsto let v solnčni Vipavi.

Po prevratu ga je italijansko nasilje pregnalo v Jugoslavijo, kjer je bil pozneje radi boleznj upokojen. Več let je bil zastopnik učiteljstva v okrajnem šolskem svetu v Postojni, leta 1905. je bil pa tudi on med tistimi, ki so razbili zadnjo deželno učiteljsko konferenco ter s tem »predrznim« činom pokazali, da tudi učiteljstvo odločno zahteva svojih pravic. Ohranimo mu blag spomin! —k.

—r Angelca Pantar, učenka V. razreda v Mežici je vjela živega metulja na dan pred Sv. večerom v neki dolinici v gozdu, ko je šla s prijateljico iskat mah za iaslice. Še živega metulja je izročila g. učitelju Möderndorferju v Mežici.

—r Slovenska Šolska Matica je izdala za leto 1924. dvoje knjig: 1. Fink: Posrebno ukoslovje zgodovinskega pouka na osnovnih šolah in 2. Locke-Jerovšek: O človeškem razumu. Knjige so prejeli doslej vsi oni poverjeniki, ki so vposlali sezname članov ter vplačali nanje pripadajočo članarino. Prvotno je bilo določeno, da izide kot tretja knjiga tudi Pedagoški Zbornik, a se je moralo to misel opustiti radi obsežnosti Lockejeve knjige, ki ima v velikem oktavnem formatu in v petih stavljenah 206 strani, torej nad dve običajni Matični knjigi. Naknadno dobe poverjeniki še Matično Letno poročilo z imenikom članov, ki bi se moralo pridejati praviloma že prvo imenovanima knjigama, a se tega ni storilo, ker ni prejel blagajnik še do danes, t. j. do 20. januarja vseh članskih seznamov, dasi čaka nanje že par mesecev. Zdi se, da ne zaležejo ne prošnje niti opomini, bodisi ustni ali pisni, prav ničesar. Naravna posledica vsemu temu seveda je, da bo oziroma je število Matičnih članov za leto 1924. precej nizko padlo. Pohvalno treba omenjati, da so nekateri poverjeniki vpisali v Matični krog vse šole in vse učiteljstvo do zadnjega, kakor n. pr. Ptuj in Ormož, je pa poleg tega nekaj okrajev, kjer negrešamo v našem krogu do polovice učiteljstva. Slovenska Šolska Matica je strogo kulturno društvo; pod njenim okriljem bi moralo biti brez vsake reklame vse slovensko učiteljstvo brez razlike političnega prepričanja. Če pade število Matičnih članov onkraj državnih mej, je umljivo; da pa vlada tudi tostran granic, t. j. med nami samimi nerazumevanje za društvo, ki je tekom svojega 25-letnega obstanka dvignilo šolo in učiteljstvo do precejšnje višine, je žalostno dejstvo, ki ga tem potom dajem v znanje učiteljski javnosti. Na članske sezname hočem počakati še do konca prosinca, morda bodo do takrat vendar kaj zalegle moje besede — Pavel Plesničar, blagajnik, Ljubljana, Komenskega ulica 8.

—r Nekaj števil. Dne 24. t. m. bode izžrebani prvi dve številki II. književne tombole Jugoslovenske Matice. Z izžrebanjem teh števil bode tudi zadetih 150 amb, ki so določene za dobitke te književne loterije. Teden pozneje, v nedeljo 1. februarja bo izžrebana in razglašena tretja številka, ki skupaj s prvima dvema tvori dobitke tern. Kvaterna (štiri številke) bode izžrebana v nedeljo, dne 7. februarja, činkvin pa v nedeljo, dne 15. februarja. V tednu od 15. do 28. februarja bodo polagoma izžrebane številke za tombolo, tako da bode tombola razglašena že v nedeljo, dne 1. marca t. l. Vseh knjig, ki tvorijo 505 dobitkov književne loterije, je 7288. Od teh gredo Tavčarjev roman Izza kongresa, Finčgarjev Dekla, Gradnikova Pot bolesti, Tičarjeva knjiga O boju proti nalezljivim boleznim, Ribičičeve Zavrtnate pošasti in Zupančičev Ciciban v najmanj 405 izvodih med naš narod širom naše države. Vse knjige skupaj tehtajo 1020 kg, obsegajo okoli 60.000 tiskanih pol in okroglo 1 milijon tiskanih strani. Pri tem pa ni všteti onih sto mladinskih dobitkov, ki so namenjeni za ljudske šole v Sloveniji. Iz navedenih števil in dejstev je razvidno, kolikoga pomena je ta književna loterija in koliko najboljšega berila bode prišlo tem potom med naše ljudstvo. Posamezna tablica stane 3 Din. Rojaki, sezite po njih!

—r Pokrajinski odbor Jugoslovenske Matice vljudno sporoča, da se vrši žrebanje prvih dveh števil II. književne tombole v soboto, dne 24. t. m. ter da bodea potem ti dve številki priobčeni v vseh slovenskih listih, ki nosijo datum 25. januarja. Matica bode priobčevala izžrebane številke tudi v »Učiteljskem Tovarišu«. Odbor se obrača do p. n. slovenskega učiteljstva z vljudno prošnjo, da še v zadnjem trenutku ukrene vse, kar je v njegovi moči, da se poslane tombolske karte v resnici tudi prodajo. Event.

in sicer po sledečem načrtu: Ljubljana, Beograd, Niš, Skopje, Kosovo polje, Skoplje, Niš, Negotin, Prahovo, po Donavi, Smederevo, Beograd, Ljubljana. Vsak udeleženec II. poštinskega izleta ima tudi po šibeniškem sklepu pravico povabiti po enega udeleženca(ko), katerega naj javi vsak do 1. februarja t. l. na moj naslov! Da ustrezem mnogim prošnjam, se sprejemajo prijave onih tovarišev(ic), ki niso še nikdar z nami potovali, in sicer do 25. januarja tudi na moj naslov. V slučaju številnih prijav si pridržimo pravico, da prijave po 20. t. m. ne sprejememo! — Vsak priglasenec mora biti član F. S.! — Naš sestanek bi se vršil na Veliki ponedeljek! Prosim vse udeležence, da mi javijo, če se s tem strinjajo. Sestanek bi bil v Slov. Konjicah! Za vsako informacijo na razpolago! — Slavko Mrovlje, Črnomelj.

Neodrešena domovina in obmejno šolstvo.

—r O nerednosti šolskega pouka je govoril v rimskem parlamentu nemški poslanec Tinzl. Šolska uprava je preveč zaposlena s politično funkcijo šole in z raznarodovanjem, pa nima časa za skrb, da bi šola redno delovala, kar je predpogoj za vsak uspeh. Šolski začetek se je letos vršil v zmešnjavi, ni bilo učiteljev in večkrat je moral eden poučevati v več razredih, mnogo je občin, kjer še danes ni učitelja. Učne osebe se menjavajo, učne knjige niso pripravljene. Same zmešnjave in nerednosti šolskega pouka v pravem smislu ni. Kakor je v Padižu med Nemci, tako prilično je med Jugoslovenci v Julijski Krajini, najhujše je v Istri.

—r O reviziji Gentilejeve šolske reforme je govoril novi italijanski naučni minister Fedele, kakor poroča z Rima. Ni povedano natanko, kako revizijo misli novi minister. Povdarjal pa je, da mora biti ljudska šola prava vzgojiteljica italijanskega naroda (enako jugoslovenskega ljudstva v Italiji). Šola napravi, kakor se je že večkrat reklo, učitelj, ki je vreden tega imena. To je res, to je pametno povedal minister Fedele. Mi vedno naglašamo, da mora biti šola vzgojiteljica naroda in mora biti učitelj vreden svojega imena. Slovenska poslanca sta že opetovano razlagala na merodajnih mestih, kako je s šolo v Julijski Krajini in poslanec dr. Besednjak je imel tudi velik govor o šolstvu v parlamentu. Sedaj je zopet prilika, zavzeti se z največjo energijo za slovensko šolo!

Trgovsko-obrtno in kmetijsko šolstvo.

—r Obrtno-nadaljevalna šola v Mariboru 1923/24. in 1924/25. l. Za šolsko leto 1923/24.

1. Za vajuence: Pripravniki razred z 6 vzporednicami, torej 7 razredov I. letnik s 5 vzporednicami, torej 6 razredov; 2. letnika s 3 vzporednicami, torej 4 razredi; za vajuence torej skupaj 17 razredov.

Za vajuence: Pripravniki razred z 1 vzporednico, torej 2 razreda; za vajuence torej skupaj 6 razredov. — Torej vseh 23 razredov.

2. Pouk je pričel dne 1. novembra 1923 in je nehal dne 31. maja 1924.

3. V pripravnicah po 7 tedenskih učnih ur, v letnikih po 8, samo v 2. d. letniku je bilo le 4 tedenskih ur, ker ta razred (živilna obrt) ni imel risanja. Na teden je bilo torej 171 učnih ur.

4. Vseučni vodjo je bilo 25 učnih moči, med njimi 5 ženskih učnih moči.

5. Začetkom šolskega leta je bilo vpisanih 889 učencev, in sicer 646 vajencev in 234 vajenk, ob sklepu jih je ostalo še 757, t. j. 536 vajencev in 221 vajenk.

Ob sklepu šolskega leta so štele stavbene obrti 55 vajencev, mehaniško-tehniški 25 vajencev, umetni obrti 119, kemiško-tehni. obrti 11, živilni in uživalni obrti 20, oblačilni in tkaninski obrti 300, drugi obrti 9.

6. Izmed vseh vpisanih učencev je doseglo učni zmoter 631 (426 205), neredovanih je ostalo 258 (220 38), in sicer zaradi prejšnjega izstopa, bolezni, nerednega posejanja itd. Glede na odlične učence nimam posebne evidence.

7. Učne moči, usposobljene za o.-n. ali mešč. šole, so prejemale za uro 17 Din, druge 15 Din, razredništvo se je štel kot 1 ted. učna ura po 13 Din.

8. Dohodki skupaj 117.470,14 Din, in to država 59.224,79 Din, okraj 5000 Din,

občina 10.725,35 Din, zbornica 15.000 Din, zadruge 9835 Din, banke 4350 Din, šolnina 13.335 Din.

9. Izdatki: Učno osebje 90.702 Din, šolske potrebe 18.090 Din, drugo 8678,14 Din.

10. To leto ni bilo razstave, ker smo sklenili, da naj se napravi samo vsako drugo leto, drugače izgubi občinstvo, ki se mu tu pokažejo uspehi, zanimanje. Lani je razstava uspela zelo lepo.

11. Za šolsko leto 1924/25.

1. Za vajuence pripravniški razred s 5 vzporednicami, torej 6 razredov, I. letnik s 6 vzporednicami, torej 7 razredov, II. letnik s 3 vzporednicami, torej 4 razrede. Za vajuence 17 razredov.

Za vajuence: Pripravniki razred, torej 1 razr.: I. letnik z 2 vzporednicami, torej 3 razrede, II. letnik z 1 vzporednico, torej 2 razreda. Za vajuence torej 6 razredov. Vsega 23 razredov.

2. Pouk je začel dne 1. oktobra 1924.

3. 171 ur na teden se poučuje kakor lani.

4. Poleg vodje je še 26 učnih moči, torej skupaj 27, med njimi 7 ženskih moči in 2 strokovna učitelja-obrtnika.

5. Vpisanih je 948 učencev, in sicer 685 vajencev in 263 vajenk.

6. Za o.-n. šole in za meščanske šole usposobljeni za uro 20 Din, drugi 17 Din, za razredništvo kakor v lanskem letu.

7. Izdatkov po proračunu: 129.300 dinarjev.

Splošne vesti.

— Vtikanje lajkov v učiteljska imenovanja in personalije. Z ozirom na zadnje pojave, da se že vsi mogoči faktorji vtičejo v učiteljske personalne zadeve, moramo odločno povdariti, da so učitelji državni uradniki in ima torej edino državna uprava biti merodajna pri tozadevnih odločbah. Postopati in varovati moramo zakon in zakonite določbe tako v interesu stanu, kakor tudi v interesu službe, t. j. šolstva. Vse druge vplive moramo smatrati za kvarne in škodljive razvoju šolstva, t. j. stvari sami. Kakor se lajki nimajo vtikati v nameščanja drugih državnih uradnikov, n. pr. sodnikov, davčnih uradnikov, pri pošti itd., tako moramo tudi mi gledati, da se odstrani vplivanje lajkov in vmešavanje v personalije, ker smo ravno tako državni uradniki kot drugi in zahteva neodvisnost in interes službe, da se to načelo izvede. Demagogi so izrabljali in ščuvali mase proti učiteljstvu z geslom, da »ljudstvo plačuje učitelje« in so pri pustili take vplive. Sodniki, profesorji in vsi drugi državni uradniki so tudi plačani iz državne blagajne, pa vendar ni nad njimi tega terorja. Zahtevamo od državne uprave in od onih, ki vodijo in odločujejo v prosveti, da v vsakem slučaju čuvajo našo neodvisnost ter nas ščitijo kot državne uradnike pred kvarnimi vplivi vmešavanja s strani lajkov. Proti tej kugi, ki se je razpasla v zadnjem času, se bomo borili dosledno in odločno. Zahtevamo neodvisnost!

— Finančni inspektorati. Finančni minister je odredil razdelitev sedanjega oddelka financ na oblastna finančna inspektorata v Ljubljani in Mariboru. Za likvidatorja finančnega oddelka je določen delegat finančnega ministra v Ljubljani dr. Karel Šavnik. Istotako se razdele finančni oddelki v Zagrebu in Splitu. S tem se bo delilo tudi računovodstvo prosvetnega oddelka.

— Glasbeni del »Čudežnih gosli« prosimo, da nam vrnejo oni, ki smo jim ga izposodili. Radi bi ustregli novim prošnjikom, zato prosimo nujno.

— Seja narodno-prosvetnega odseka Pov. UJU se vrši dne 2. februarja t. l. ob 1/29. dopoldne v pisarni poverjenstva, na kar opozarjamo vabljenе tovariše. Preiskrbe naj si pri šolskem vodstvu potrebne legitimacije za polovično vožnjo po navodilu, ki ga objavljamo v nastopni notici.

— Začasne železniške olajšave za državne uradnike. Ker se niso izgotovile uradniške legitimacije za znižane vožnje na državnih železnicah, je prometni minister odredil, da se uradniki in ostali državnim uslužbencem dovolijo začasne olajšave na sledeči način: Postajne blagajne bodo uradnikom in ostalim državnim uslužbencem izdajale vozne listke za polovično ceno pod pogojem, da vsak državni uradnik na postaji najbližji pokaže objavo, ki mu jo izstavi urad, pri katerem službuje. V tej objavi mora biti označeno ime in priimek, kategorija in skupina uslužbenca kakor tudi urad. Objava mora biti od uradnega predstojnika potrjena s podpisom in pečatom; označena mora biti tudi pričetna in končna postaja nameravane vožnje. Za rodbine državnih uradnikov bo izdajal objave urad, pri katerem službuje dotični uradnik. Državnim upokojencem bo objave izdajal urad, pri katerem upokojenec dobi svojo penzijo. Ta način ostane v veljavi do 1. aprila 1925.

— Pregled učnih knjig. Prosvetno ministrstvo je odredilo, naj pošljejo biveše pokrajinske uprave v svrhu kontrole sezname vseh učnih knjig, ki se rabijo v osnovnih šolah.

— Praktičen način upeljave centralnega glasila za članstvo. Za novo leto je izšla prva številka »Glasnika jugoslovenskih železničarjev«, ki je glasilo centralnega odbora UJNZ. Ta list je nadomestil »Jugoslovenskega železničarja« od 5. januarja. »Jugoslovanski železničar« bo izhajal kot doslej dvakrat mesečno, namesto tretje številke »Jugoslovenskega železničarja« pa dobe vsi člani »Glasnik jugoslovenskih železničarjev« iz Beograda, ki bo prinašal obče zadeve, ki tičejo ves stan države. Lokalna vprašanja se bodo obravnavala v pokrajinskem glasilu.

— Srežki prosv. referent v Mariboru. Levi breg, nujno rabi v svoji pisarni osebo za pisarniške posle. V poštev pridejo le učitelji oziroma učiteljice, ki z zdravniškim spričevalom dokažejo, da za poučevanje niso sposobni, vendar pa lahko vršijo posle v kakšni pisarni. Prijave lahko pošljejo srezkemu prosv. referentu Maribor, levi breg.

— Odlikovanja. Z redom sv. Save IV. razreda so odlikovani: Anton Likozar, nadučitelj v pokoji in mestni gerent v Ljubljani, profesorji Josip Bučar, Albert Sič, dr. Janko Šleibinger, Alojzij Tavčar, profesorica Marija Wessnerjeva ter član opere Narodnega gledališča Hugon Zathej, vsi v Ljubljani. Z redom sv. Save V. razreda: Leopold Punčuh, bivši župan in okrajni šolski nadzornik v Logatcu, Jakob Špicar, posojilniški tajnik in pisatelj v Radovljici, Janko Baraga, šolski nadzornik v Koroški Beli, Janko Toman, nadučitelj v Moravčah, Fran Kavčič, nadučitelj v pok. pri Dev. Mariji v Polju, Tomo Petrovec, nadučitelj v Jaršah, Josip Turk, okrajni šolski nadzornik v pok. v Radovljici.

— Umrli je ga. Amalija Lavtar, vdova po šolskem svetniku Luki Lavtarju. Pokojnica je bila tašča velikega župana g. dr. Pirkmajerja ter je dosegla starost 76 let. Bila je izredno blaga gospa, priljubljena in spoštovana v vseh krogih. Blag ji spomin!

— Državni službi se je odpovedala učiteljica v Ljubljani Asta Vodusek.

— Na višjo pedagoško šolo v Beogradu je odšlo iz Slovenije 5 učiteljev. Iz Ljubljane je odšel učitelj Ante Anzulović.

— Razpisana učna mesta. S početkom II. semestra šolskega leta 1924/25. se oddajo naslednja učna mesta: na državnem moškem učiteljskem v Ljubljani učno mesto za matematiko in fiziko kot glavna predmeta ter učno mesto za petje in glasbo, na državnem ženskem učiteljskem v Ljubljani pa učno mesto za katoliški verouk. Učitelji na moškem in ženskem učiteljskem so zavezani poučevati po potrebi na obeh zavodih.

— Občni zbor Zveze duševnih delavcev v Sloveniji bo v soboto 21. t. m. ob 3. popoldne v prostorih Slov. Matice v Ljubljani, Kongresni trg 7. Dnevni red: 1. Poročilo odbora in nadzorstva. 2. Sprememba pravil. 3. Volitve. 4. Slučajnosti.

— Izplačilo honorarjev za nadure. Na zahtevo ministra prosvete je glavna kontrola dala svoj vizum za kredit v znesku dveh milijonov dinarjev v svrhu izplačila honorarja za nadure srednješolskim profesorjem.

— Okrajnim učiteljskim društvom. Javite na občnih zborih izvoljene društvene odbore. — UJU pov. Ljubljana.

— PREDSEDNIKOM OKR. UCITELJSKIH DRUŠTEV. Razposlali smo pretekli dni vsem predsednikom potrebno število »Izkazov« o vplačani članarini. Prosim vse predsednike, da te izkaze takoj razpošljejo na vse šole tamšnjega okraja, upraviteljem oziroma poverjenikom, ki naj se ravnajo glede pobiranja članarine v smislu navodila, ki je natisnjeno na izkazu.

— Smrtna kosa. Dne 8. januarja t. l. je umrl v celjski državni bolnici bivši vipavski nadučitelj g. Anton Skala. Pokojnik je bil rojen leta 1858. v Ljubnem na Gorenjskem, maturiral v Ljubljani, služboval pa prva leta med Brkini tam ob bivši kranjsko-primorski meji, pozneje pa dolgo vrsto let v solnčni Vipavi.

Po prevratu ga je italijansko nasilje pregnalo v Jugoslavijo, kjer je bil pozneje radi boleznj upokojen. Več let je bil zastopnik učiteljstva v okrajnem šolskem svetu v Postojni, leta 1905. je bil pa tudi on med tistimi, ki so razbili zadnjo deželno učiteljsko konferenco ter s tem »predrznim« činom pokazali, da tudi učiteljstvo odločno zahteva svojih pravic. Ohranimo mu blag spomin! —k.

— Angelca Pantar, učenka V. razreda v Mežici je vjela živega metulja na dan pred Sv. večerom v neki dolinici v gozdu, ko je šla s prijateljico iskat mah za iaslice. Še živega metulja je izročila g. učitelju Möderndorferju v Mežici.

— Slovenska Šolska Matica je izdala za leto 1924. dvoje knjig: 1. Fink: Posrebno ukoslovje zgodovinskega pouka na osnovnih šolah in 2. Locke-Jerovšek: O človeškem razumu. Knjige so prejeli doslej vsi oni poverjeniki, ki so vposlali sezname članov ter vplačali nanje pripadajočo članarino. Prvotno je bilo določeno, da izide kot tretja knjiga tudi Pedagoški Zbornik, a se je moralo to misel opustiti radi obsežnosti Lockejeve knjige, ki ima v velikem oktavnem formatu in v petih stavljenah 206 strani, torej nad dve običajni Matični knjigi. Naknadno dobe poverjeniki še Matično Letno poročilo z imenikom članov, ki bi se moralo pridejati praviloma že prvo imenovanima knjigama, a se tega ni storilo, ker ni prejel blagajnik še do danes, t. j. do 20. januarja vseh članskih seznamov, dasi čaka nanje že par mesecev. Zdi se, da ne zaležejo ne prošnje niti opomini, bodisi ustni ali pisni, prav ničesar. Naravna posledica vsemu temu seveda je, da bo oziroma je število Matičnih članov za leto 1924. precej nizko padlo. Pohvalno treba omenjati, da so nekateri poverjeniki vpisali v Matični krog vse šole in vse učiteljstvo do zadnjega, kakor n. pr. Ptuj in Ormož, je pa poleg tega nekaj okrajev, kjer negrešamo v našem krogu do polovice učiteljstva. Slovenska Šolska Matica je strogo kulturno društvo; pod njenim okriljem bi moralo biti brez vsake reklame vse slovensko učiteljstvo brez razlike političnega prepričanja. Če pade število Matičnih članov onkraj državnih mej, je umljivo; da pa vlada tudi tostran granic, t. j. med nami samimi nerazumevanje za društvo, ki je tekom svojega 25-letnega obstanka dvignilo šolo in učiteljstvo do precejšnje višine, je žalostno dejstvo, ki ga tem potom dajem v znanje učiteljske javnosti. Na članske sezname hočem počakati še do konca prosinca, morda bodo do takrat vendar kaj zalegle moje besede — Pavel Plesničar, blagajnik, Ljubljana, Komenskega ulica 8.

— Nekaj števil. Dne 24. t. m. bode izžrebani prvi dve številki II. književne tombole Jugoslovenske Matice. Z izžrebanjem teh števil bode tudi zadetih 150 amb, ki so določene za dobitke te književne loterije. Teden pozneje, v nedeljo 1. februarja bo izžrebana in razglašena tretja številka, ki skupaj s prvima dvema tvori dobitke tern. Kvaterna (štiri številke) bode izžrebana v nedeljo, dne 7. februarja, činkvin pa v nedeljo, dne 15. februarja. V tednu od 15. do 28. februarja bodo polagoma izžrebane številke za tombolo, tako da bode tombola razglašena že v nedeljo, dne 1. marca t. l. Vseh knjig, ki tvorijo 505 dobitkov književne loterije, je 7288. Od teh gredo Tavčarjev roman Izza kongresa, Finčgarjev Dekla, Gradnikova Pot bolesti, Tičarjeva knjiga O boju proti nalezljivim boleznim, Ribičičeve Zavrtnate pošasti in Zupančičev Ciciban v najmanj 405 izvodih med naš narod širom naše države. Vse knjige skupaj tehtajo 1020 kg, obsegajo okoli 60.000 tiskanih pol in okroglo 1 milijon tiskanih strani. Pri tem pa ni všteti onih sto mladinskih dobitkov, ki so namenjeni za ljudske šole v Sloveniji. Iz navedenih števil in dejstev je razvidno, kolikoga pomena je ta književna loterija in koliko najboljšega berila bode prišlo tem potom med naše ljudstvo. Posamezna tablica stane 3 Din. Rojaki, sezite po njih!

— Pokrajinski odbor Jugoslovenske Matice vljudno sporoča, da se vrši žrebanje prvih dveh števil II. književne tombole v soboto, dne 24. t. m. ter da bodea potem ti dve številki priobčeni v vseh slovenskih listih, ki nosijo datum 25. januarja. Matica bode priobčevala izžrebane številke tudi v »Učiteljskem Tovarišu«. Odbor se obrača do p. n. slovenskega učiteljstva z vljudno prošnjo, da še v zadnjem trenutku ukrene vse, kar je v njegovi moči, da se poslane tombolske karte v resnici tudi prodajo. Event.

in sicer po sledečem načrtu: Ljubljana, Beograd, Niš, Skopje, Kosovo polje, Skoplje, Niš, Negotin, Prahovo, po Donavi, Smederevo, Beograd, Ljubljana. Vsak udeleženec II. poštne izlete ima tudi po šibeniškem sklepu pravico povabiti po enega udeleženca(ko), katerega naj javi vsak do 1. februarja t. l. na moj naslov! Da ustrezem mnogim prošnjam, se sprejemajo prijave onih tovarišev(ic), ki niso še nikdar z nami potovali, in sicer do 25. januarja tudi na moj naslov. V slučaju številnih prijav si pridržimo pravico, da prijave po 20. t. m. ne sprejememo! — Vsak priglasenec mora biti član F. S.! — Naš sestanek bi se vršil na Veliki ponedeljek! Prosim vse udeležence, da mi javijo, če se s tem strinjajo. Sestanek bi bil v Slov. Konjicah! Za vsako informacijo na razpolago! — Slavko Mravlje, Črnomelj.

Neodrešena domovina in obmejno šolstvo.

—r O nerednosti šolskega pouka je govoril v rimskem parlamentu nemški poslanec Tinzl. Šolska uprava je preveč zaposlena s politično funkcijo šole in z raznarodovanjem, pa nima časa za skrb, da bi šola redno delovala, kar je predpogoj za vsak uspeh. Šolski začetek se je letos vršil v zmešnjavi, ni bilo učiteljev in večkrat je moral eden poučevati v več razredih, mnogo je občin, kjer še danes ni učitelja. Učne osebe se menjavajo, učne knjige niso pripravljene. Same zmešnjave in nerednosti šolskega pouka v pravem smislu ni. Kakor je v Poadižu med Nemci, tako prilično je med Jugoslovenci v Julijski Krajini, najhujše je v Istri.

—r O reviziji Gentilejeve šolske reforme je govoril novi italijanski naučni minister Fedele, kakor poroča z Rima. Ni povedano natanko, kako revizijo misli novi minister. Povdarjal pa je, da mora biti ljudska šola prava vzgojiteljica italijanskega naroda (enako jugoslovenskega ljudstva v Italiji). Šola napravi, kakor se je že večkrat reklo, učitelj, ki je vreden tega imena. To je res, to je pametno povedal minister Fedele. Mi vedno naglašamo, da mora biti šola vzgojiteljica naroda in mora biti učitelj vreden svojega imena. Slovenska poslanca sta že opetovano razlagala na merodajnih mestih, kako je s šolo v Julijski Krajini in poslanec dr. Besednjak je imel tudi velik govor o šolstvu v parlamentu. Sedaj je zopet prilika, zavzeti se z največjo energijo za slovensko šolo!

Trgovsko-obrtno in kmetijsko šolstvo.

—r Obrtno-nadaljevalna šola v Mariboru 1923/24. in 1924/25. l. Za šolsko leto 1923/24.

1. Za vajence: Pripravniki razred z 6 vzporednicami, torej 7 razredov I. letnik s 5 vzporednicami, torej 6 razredov; 2. letnika s 3 vzporednicami, torej 4 razredi; za vajence torej skupaj 17 razredov.

Za vajeke: Pripravniki razred z 1 vzporednico, torej 2 razreda; za vajeke torej skupaj 6 razredov. — Torej vseh 23 razredov.

2. Pouk je pričel dne 1. novembra 1923 in je nehal dne 31. maja 1924.

3. V pripravnicah po 7 tedenskih učnih ur, v letnikih po 8, samo v 2. d. letniku je bilo 4 tedenskih ur, ker ta razred (živilna obrt) ni imel risanja. Na teden je bilo torej 171 učnih ur.

4. V številni vodjo je bilo 25 učnih moči, med njimi 5 ženskih učnih moči.

5. Začetkom šolskega leta je bilo vpisanih 889 učencev, in sicer 646 vajencev in 234 vajenk, ob sklepu jih je ostalo še 757, t. j. 536 vajencev in 221 vajenk.

Ob sklepu šolskega leta so štele stavbene obrti 55 vajencev, mehaniško-tehniški 25 vajencev, umetni obrti 119, kemiško-tehni. obrti 11, živilni in uživalni obrti 20, oblačilni in tkaninski obrti 300, drugi obrti 9.

6. Izmed vseh vpisanih učencev je doseglo učni zmoter 631 (426 205), neredovanih je ostalo 258 (220 38), in sicer zaradi prejšnjega izstopa, bolezni, nerednega posejanja itd. Glede na odlične učence nimam posebne evidence.

7. Učne moči, usposobljene za o.-n. ali mešč. šole, so prejemale za uro 17 Din, druge 15 Din, razredništvo se je štelo kot 1 ted. učna ura po 13 Din.

8. Dohodki skupaj 117.470,14 Din, in to država 59.224,79 Din, okraj 5000 Din,

občina 10.725,35 Din, zbornica 15.000 Din, zadruga 9835 Din, banke 4350 Din, šolnina 13.335 Din.

9. Izdatki: Učno osebje 90.702 Din, šolske potrebe 18.090 Din, drugo 8678,14 Din.

10. To leto ni bilo razstave, ker smo sklenili, da naj se napravi samo vsako drugo leto, drugače izgubi občinstvo, ki se mu tu pokažejo uspehi, zanimanje. Lani je razstava uspela zelo lepo.

11. Za šolsko leto 1924/25.

1. Za vajence pripravniški razred s 5 vzporednicami, torej 6 razredov, I. letnik s 6 vzporednicami, torej 7 razredov, II. letnik s 3 vzporednicami, torej 4 razrede. Za vajeke 17 razredov.

Za vajeke: Pripravniki razred, torej 1 razr.: I. letnik z 2 vzporednicami, torej 3 razrede, II. letnik z 1 vzporednico, torej 2 razreda. Za vajeke torej 6 razredov. Vsega 23 razredov.

2. Pouk je začel dne 1. oktobra 1924.

3. 171 ur na teden se poučuje kakor lani.

4. Poleg vodje je še 26 učnih moči, torej skupaj 27, med njimi 7 ženskih moči in 2 strokovna učitelja-obrtnika.

5. Vpisanih je 948 učencev, in sicer 685 vajencev in 263 vajenk.

6. Za o.-n. šole in za meščanske šole usposobljeni za uro 20 Din, drugi 17 Din, za razredništvo kakor v lanskem letu.

7. Izdatkov po proračunu: 129.300 dinarjev.

Splošne vesti.

— Vtikanje lajkov v učiteljska imenovanja in personalije. Z ozirom na zadnje pojave, da se že vsi mogoči faktorji vtičejo v učiteljske personalne zadeve, moramo odločno povdariti, da so učitelji državni uradniki in ima torej edino državna uprava biti merodajna pri tozadevnih odločbah. Postopati in varovati moramo zakon in zakonite določbe tako v interesu stanu, kakor tudi v interesu službe, t. j. šolstva. Vse druge vplive moramo smatrati za kvarne in škodljive razvoju šolstva, t. j. stvari sami. Kakor se lajki nimajo vtikati v nameščanja drugih državnih uradnikov, n. pr. sodnikov, davčnih uradnikov, pri pošti itd., tako moramo tudi mi gledati, da se odstrani vplivanje lajkov in vmešavanje v personalije, ker smo ravno tako državni uradniki kot drugi in zahteva neodvisnost in interes službe, da se to načelo izvede. Demagogi so izrabljali in ščuvali mase proti učiteljstvu z geslom, da »ljudstvo plačuje učitelje« in so pri pustili take vplive. Sodniki, profesorji in vsi drugi državni uradniki so tudi plačani iz državne blagajne, pa vendar ni nad njimi tega terorja. Zahtevamo od državne uprave in od onih, ki vodijo in odločujejo v prosveti, da v vsakem slučaju čuvajo našo neodvisnost ter nas ščitijo kot državne uradnike pred kvarnimi vplivi vmešavanja s strani lajkov. Proti tej kugi, ki se je razpasla v zadnjem času, se bomo borili dosledno in odločno. Zahtevamo neodvisnost!

— Finančni inspektorati. Finančni minister je odredil razdelitev sedanjega oddelka financ na oblastna finančna inspektorata v Ljubljani in Mariboru. Za likvidatorja finančnega oddelka je določen delegat finančnega ministra v Ljubljani dr. Karel Šavnik. Istotako se razdele finančni oddelki v Zagrebu in Splitu. S tem se bo delilo tudi računovodstvo prosvetnega oddelka.

— Glasbeni del »Čudežnih gosli« prosimo, da nam vrnejo oni, ki smo jim ga izposodili. Radi bi ustregli novim prošnjikom, zato prosimo nujno.

— Seja narodno-prosvetnega odseka Pov. UJU se vrši dne 2. februarja t. l. ob 1/29. dopoldne v pisarni poverjenstva, na kar opozarjamo vabljenе tovariše. Preiskrbe naj si pri šolskem vodstvu potrebne legitimacije za polovično vožnjo po navodilu, ki ga objavljamo v nastopni notici.

— Začasne železniške olajšave za državne uradnike. Ker se niso izgotovile uradniške legitimacije za znižane vožnje na državnih železnicah, je prometni minister odredil, da se uradniki in ostali državnim uslužbencem dovolijo začasne olajšave na sledeči način: Postajne blagajne bodo uradnikom in ostalim državnim uslužbencem izdajale vozne listke za polovično ceno pod pogojem, da vsak državni uradnik na postaji najbližji pokaže objavo, ki mu jo izstavi urad, pri katerem službuje. V tej objavi mora biti označeno ime in priimek, kategorija in skupina uslužbenca kakor tudi urad. Objava mora biti od uradnega predstojnika potrjena s podpisom in pečatom; označena mora biti tudi pričetna in končna postaja namenjene vožnje. Za rodbine državnih uradnikov bo izdajal objave urad, pri katerem službuje dotični uradnik. Državnim upokojencem bo objave izdajal urad, pri katerem upokojenec dobi svojo penzijo. Ta način ostane v veljavi do 1. aprila 1925.

— Pregled učnih knjig. Prosvetno ministrstvo je odredilo, naj pošljejo biveše pokrajinske uprave v svrhu kontrole sezname vseh učnih knjig, ki se rabijo v osnovnih šolah.

— Praktičen način upeljave centralnega glasila za članstvo. Za novo leto je izšla prva številka »Glasnika jugoslovenskih železničarjev«, ki je glasilo centralnega odbora UJNZ. Ta list je nadomestil »Jugoslovenskega železničarja« od 5. januarja. »Jugoslovanski železničar« bo izhajal kot doslej dvakrat mesečno, namesto tretje številke »Jugoslovenskega železničarja« pa dobe vsi člani »Glasnik jugoslovenskih železničarjev« iz Beograda, ki bo prinašal obče zadeve, ki tičejo ves stan države. Lokalna vprašanja se bodo obravnavala v pokrajinskem glasilu.

— Srežki prosy, referent v Mariboru. Levi breg, nujno rabi v svoji pisarni osebo za pisarniške posle. V poštev pridejo le učitelji oziroma učiteljice, ki z zdravniškim spričevalom dokažejo, da za poučevanje niso sposobni, vendar pa lahko vršijo posle v kakšni pisarni. Prijave lahko pošljejo srezkemu prosv. referentu Maribor, levi breg.

— Odlikovanja. Z redom sv. Save IV. razreda so odlikovani: Anton Likozar, nadučitelj v pokoji in mestni gerent v Ljubljani, profesorji Josip Bučar, Albert Sič, dr. Janko Šleibinger, Alojzij Tavčar, profesorica Marija Wessnerjeva ter član opere Narodnega gledališča Hugon Zathej, vsi v Ljubljani. Z redom sv. Save V. razreda: Leopold Punčuh, bivši župan in okrajni šolski nadzornik v Logatcu, Jakob Špicar, posojilniški tajnik in pisatelj v Radovljici, Janko Baraga, šolski nadzornik v Koroški Beli, Janko Toman, nadučitelj v Moravčah, Fran Kavčič, nadučitelj v pok. pri Dev. Mariji v Polju, Tomo Petrovec, nadučitelj v Jaršah, Josip Turk, okrajni šolski nadzornik v pok. v Radovljici.

— Umrli je ga. Amalija Lavtar, vdova po šolskem svetniku Luki Lavtarju. Pokojnica je bila tašča velikega župana g. dr. Pirkmajerja ter je dosegla starost 76 let. Bila je izredno blaga gospa, priljubljena in spoštovana v vseh krogih. Blag ji spomin!

— Državni službi se je odpovedala učiteljica v Ljubljani Asta Vodusek.

— Na višjo pedagoško šolo v Beogradu je odšlo iz Slovenije 5 učiteljev. Iz Ljubljane je odšel učitelj Ante Anzulović.

— Razpisana učna mesta. S početkom II. semestra šolskega leta 1924/25. se oddajo naslednja učna mesta: na državnem moškem učiteljskem v Ljubljani učno mesto za matematiko in fiziko kot glavna predmeta ter učno mesto za petje in glasbo, na državnem ženskem učiteljskem v Ljubljani pa učno mesto za katoliški verouk. Učitelji na moškem in ženskem učiteljskem so zavezani poučevati po potrebi na obeh zavodih.

— Občni zbor Zveze duševnih delavcev v Sloveniji bo v soboto 21. t. m. ob 3. popoldne v prostorih Slov. Matice v Ljubljani, Kongresni trg 7. Dnevni red: 1. Poročilo odbora in nadzorstva. 2. Sprememba pravil. 3. Volitve. 4. Slučajnosti.

— Izplačilo honorarjev za nadure. Na zahtevo ministra prosvete je glavna kontrola dala svoj vizum za kredit v znesku dveh milijonov dinarjev v svrhu izplačila honorarja za nadure srednješolskim profesorjem.

— Okrajnim učiteljskim društvom. Javite na občnih zborih izvoljene društvene odbore. — UJU pov. Ljubljana.

— PREDSEDNIKOM OKR. UCITELJSKIH DRUŠTEV. Razposlali smo pretekli dni vsem predsednikom potrebno število »Izkazov« o vplačani članarini. Prosim vse predsednike, da te izkaze takoj razpošljejo na vse šole tamšnjega okraja, upraviteljem oziroma poverjenikom, ki naj se ravnajo glede pobiranja članarine v smislu navodila, ki je natisnjeno na izkazu.

— Smrtna kosa. Dne 8. januarja t. l. je umrl v celjski državni bolnici bivši vipavski nadučitelj g. Anton Skala. Pokojnik je bil rojen leta 1858. v Ljubnem na Gorenjskem, maturiral v Ljubljani, služboval pa prva leta med Brkini tam ob bivši kranjsko-primorski meji, pozneje pa dolgo vrsto let v solnčni Vipavi.

Po prevratu ga je italijansko nasilje pregnalo v Jugoslavijo, kjer je bil pozneje radi boleznj upokojen. Več let je bil zastopnik učiteljstva v okrajnem šolskem svetu v Postojni, leta 1905. je bil pa tudi on med tistimi, ki so razbili zadnjo deželno učiteljsko konferenco ter s tem »predrznim« činom pokazali, da tudi učiteljstvo odločno zahteva svojih pravic. Ohranimo mu blag spomin! —k.

— Angelca Pantar, učenka V. razreda v Mežici je vjela živega metulja na dan pred Sv. večerom v neki dolinici v gozdu, ko je šla s prijateljico iskat mah za iaslice. Še živega metulja je izročila g. učitelju Möderndorferju v Mežici.

— Slovenska Šolska Matica je izdala za leto 1924. dvoje knjig: 1. Fink: Posrebno ukoslovje zgodovinskega pouka na osnovnih šolah in 2. Locke-Jerovšek: O človeškem razumu. Knjige so prejeli doslej vsi oni poverjeniki, ki so vposlali sezname članov ter vplačali nanje pripadajočo članarino. Prvotno je bilo določeno, da izide kot tretja knjiga tudi Pedagoški Zbornik, a se je moralo to misel opustiti radi obsežnosti Lockejeve knjige, ki ima v velikem oktavnem formatu in v petih stavljenah 206 strani, torej nad dve običajni Matični knjigi. Naknadno dobe poverjeniki še Matično Letno poročilo z imenikom članov, ki bi se moralo pridejati praviloma že prvo imenovanima knjigama, a se tega ni storilo, ker ni prejel blagajnik še do danes, t. j. do 20. januarja vseh članskih seznamov, dasi čaka nanje že par mesecev. Zdi se, da ne zaležejo ne prošnje niti opomini, bodisi ustni ali pisni, prav ničesar. Naravna posledica vsemu temu seveda je, da bo oziroma je število Matičnih članov za leto 1924. precej nizko padlo. Pohvalno treba omenjati, da so nekateri poverjeniki vpisali v Matični krog vse šole in vse učiteljstvo do zadnjega, kakor n. pr. Ptuj in Ormož, je pa poleg tega nekaj okrajev, kjer negrešamo v našem krogu do polovice učiteljstva. Slovenska Šolska Matica je strogo kulturno društvo; pod njenim okriljem bi moralo biti brez vsake reklame vse slovensko učiteljstvo brez razlike političnega prepričanja. Če pade število Matičnih članov onkraj državnih mej, je umljivo; da pa vlada tudi tostran granic, t. j. med nami samimi nerazumevanje za društvo, ki je tekom svojega 25-letnega obstanka dvignilo šolo in učiteljstvo do precejšnje višine, je žalostno dejstvo, ki ga tem potom dajem v znanje učiteljske javnosti. Na članske sezname hočem počakati še do konca prosinca, morda bodo do takrat vendar kaj zalegle moje besede — Pavel Plesničar, blagajnik, Ljubljana, Komenskega ulica 8.

— Nekaj števil. Dne 24. t. m. bode izžrebani prvi dve številki II. književne tombole Jugoslovenske Matice. Z izžrebanjem teh števil bode tudi zadetih 150 amb, ki so določene za dobitke te književne loterije. Teden pozneje, v nedeljo 1. februarja bo izžrebana in razglašena tretja številka, ki skupaj s prvima dvema tvori dobitke tern. Kvaterna (štiri številke) bode izžrebana v nedeljo, dne 7. februarja, činkvin pa v nedeljo, dne 15. februarja. V tednu od 15. do 28. februarja bodo polagoma izžrebane številke za tombolo, tako da bode tombola razglašena že v nedeljo, dne 1. marca t. l. Vseh knjig, ki tvorijo 505 dobitkov književne loterije, je 7288. Od teh gredo Tavčarjev roman Izza kongresa, Finčgarjev Dekla, Gradnikova Pot bolesti, Tičarjeva knjiga O boju proti nalezljivim boleznim, Ribičičeve Zavrtnate pošasti in Zupančičev Ciciban v najmanj 405 izvodih med naš narod širom naše države. Vse knjige skupaj tehtajo 1020 kg, obsegajo okoli 60.000 tiskanih pol in okroglo 1 milijon tiskanih strani. Pri tem pa ni všteti onih sto mladinskih dobitkov, ki so namenjeni za ljudske šole v Sloveniji. Iz navedenih števil in dejstev je razvidno, kolikoga pomena je ta književna loterija in koliko najboljšega berila bode prišlo tem potom med naše ljudstvo. Posamezna tablica stane 3 Din. Rojaki, sežite po njih!

— Pokrajinski odbor Jugoslovenske Matice v ljudno sporoča, da se vrši žrebanje prvih dveh števil II. književne tombole v soboto, dne 24. t. m. ter da bodea potem ti dve številki priobčeni v vseh slovenskih listih, ki nosijo datum 25. januarja. Matica bode priobčevala izžrebane številke tudi v »Učiteljskem Tovarišu«. Odbor se obrača do p. n. slovenskega učiteljstva z vladno prošnjo, da še v zadnjem trenutku ukrene vse, kar je v njegovi moči, da se poslane tombolske karte v resnici tudi prodajo. Event.